

Kementerian Pendidikan dan Kebudayaan
Republik Indonesia

MILIK NEGARA
TIDAK DIPERDAGANGKAN

ISBN 978-602-437-182-1

SERI BAHAN AJAR
BAHASA BELANDA

**BADAN PENGEMBANGAN DAN PEMBINAAN BAHASA
KEMENTERIAN PENDIDIKAN DAN KEBUDAYAAN**

Katalog Dalam Terbitan

PB

439.310 7

NUG

s

Nugraha, Fajar Muhammad

Seri Bahan Ajar: Bahasa Belanda/Fajar Muhammad Nugraha, Dzien Nuen Al Misri, Faisal Azhar. Jakarta: Badan Pengembangan dan Pembinaan Bahasa, 2016. vii, 121 hlm.; 26 cm.

ISBN 978-602-437-182-1

1. BAHASA BELANDA – PELAJARAN
2. BUKU PELAJARAN

TIM PENYUSUN

Seri Bahan Ajar: Bahasa Belanda

Pengarah

Dadang Sunendar

Penanggung Jawab

Emi Emilia

Penyelia

Maryanto

Penyusun Naskah

Fajar Muhammad Nugraha

Dzien Nuen Al Misri

Faisal Azhar

Verifikator

Sugeng Riyanto

Triawarin Sutanarihesti

Pengisi Suara

Azaria Desfiani

Faisal Azhar

Editor

-

Pewajah Sampul

Ajie Budhiawan Suradi

KATA PENGANTAR

Badan Pengembangan dan Pembinaan Bahasa, melalui Pusat Pengembangan Strategi dan Diplomasi Kebahasaan (PPSDK) di kawasan *Indonesia Peace and Security Centre* (IPSC), memegang peranan penting dalam peningkatan fungsi bahasa Indonesia agar menjadi bahasa internasional. Peran penting ini diwujudkan, antara lain dengan memperluas akses diplomasi kebahasaan melalui peningkatan kompetensi bahasa asing strategis. Salah satu strategi perluasan akses itu ialah penyusunan bahan ajar yang terdiri atas buku bahasa Inggris, Korea, Jerman, Rusia dan Belanda. Buku ini merupakan bahan ajar bahasa Belanda.

Materi dan tugas belajar dikembangkan agar pemelajar secara terintegrasi dapat mengembangkan kompetensi berbahasanya dalam keempat keterampilan: menyimak, berbicara, membaca, dan menulis dalam berbagai jenis teks. Selain itu, materi dan tugas belajar secara terpadu dirancang untuk mengembangkan pemahaman terhadap cara pandang masyarakat penutur bahasa Belanda. Untuk keperluan evaluasi, setiap unit dilengkapi dengan tugas terstruktur berupa latihan-latihan.

Penyelesaian buku bahasa Belanda ini tidak terlepas dari bantuan berbagai pihak, terutama narasumber dan penyusun naskah, yaitu Dr. Sugeng Riyanto, Triaswarin Sutanarihesti, M.Hum., Fajar Muhammad Nugraha, M.Si., Dzien Nuen Almisri, S.Hum., dan Faisal Azhar, S.Hum. Ucapan terima kasih juga kami sampaikan kepada tim internal PPSDK yang telah menyunting dan memberi masukan yang sangat berharga untuk perbaikan buku ini.

Besar harapan kami buku ini dapat berguna bagi para pengajar bahasa Belanda dan dapat dijadikan acuan bagi pemelajar yang ingin belajar menguasai bahasa Belanda untuk berkomunikasi dan bekerja sama dengan warga masyarakat penutur jatinya. Jalinan komunikasi dan kerja sama itulah yang akan memberikan umpan balik bagi masyarakat internasional untuk belajar berbahasa Indonesia.

Penulisan buku ajar Seri Bahasa Asing ini masih memerlukan penyempurnaan lebih lanjut. Untuk itu, kami sangat berterima kasih apabila pembaca dapat memberikan masukan perbaikan.

Jakarta, Agustus 2016
Kepala Badan Pengembangan
dan Pembinaan Bahasa,

Prof. Dr. Dadang Sunendar,
M.Hum.

DAFTAR ISI

TIM PENYUSUN	i
KATA PENGANTAR	iii
DAFTAR ISI	v
SILABUS	vii
Les 0 Introductie/Introduksi	01
Les 1 Kennismaking/Perkenalan	13
Les 2 Wat Is Uw Telefoonnummer?/Berapa Nomor Telepon Anda?	27
Les 3 Identiteit/Identitas	39
Les 4 Wat Is Uw Beroep/Apa Profesi Anda?	55
Les 5 Apa Yang Akan Kamu Lakukan?/ Wat Ga Jij Doen?	71
Les 6 Jam Berapa Sekarang?/ Hoe Laat Is Het?	91
Les 7 Membuat Janji Konsultasi Dengan Dokter/ Afspraak Maken Met De Dokter	103
Les 8 Ik Voel Me Niet Lekker!/Saya Sedang Tidak Enak Badan	121

Silabus Seri Bahasa Asing : Bahasa Belanda

BAB	JUDUL	KOMPETENSI
0	Introductie	1. Kontak pertama dengan Bahasa Belanda
		2. Mengenal alphabet dan bunyi dalam bahasa Belanda
1	Kennismaking	1. Mampu memperkenalkan diri dalam bahasa Belanda
		2. Mampu menanyakan nama
		3. Mampu menanyakan nama orang lain
		4. Mampu menanyakan alamat
		5. Mampu menunjukkan alamat
2	Wat Is Uw Telefoonnummer?	1. Mampu memberi dan menjawab sapaan
		2. Mampu menanyakan nomor telepon
3	Identiteit	1. Mampu menanyakan dan menyebut daerah asal
		2. Mampu menanyakan dan menjawab pertanyaan di mana dan kapan dilahirkan
		3. Mampu menyampaikan identitas diri
4	Wat Is Uw Beroep	1. Mampu bertanya dan menjawab pekerjaan kepada seseorang
		2. Mampu mengisi formulir
		3. Mampu menanyakan bahasa apa saja seseorang dapat berbicara
5	Wat Ga Jij Doen?	1. Mampu memesan sesuatu
		2. Mampu membayar sesuatu
		3. Mampu memberi usulan
		4. Mampu menanggapi usulan
6	Hoe Laat Is Het?	1. Mampu menyampaikan permintaan maaf
		2. Mampu memberi bantuan
		3. Mampu menawarkan bantuan
		4. Mampu menanyakan waktu
7	Afspraak Maken Met De Dokter	1. Mampu membuat janji dengan dokter
		2. Mampu membaca dan membuat agenda harian
		3. Mampu mendeskripsikan sesuatu/seseorang
8	Ik Voel Me Niet Lekker!	1. Mampu mendeskripsikan tempat
		2. Mampu menanyakan tujuan
		3. Mampu menanyakan apa yang sedang terjadi

LES 0

INTRODUCTIE

Introductie

LES 0

1. Tekst

Luister naar de onderwijzer. Kijk niet in het boek.

Goede morgen

Ik zit op een stoel.

Ik ben ..... (Naam) .....

U zit ook op een stoel

Ik ben uw onderwijzer.

Dit is een stoel

Ik ga hier zitten

Ik zit aan de tafel

Ik praat, u luistert

Dit is de tafel

Ik praat, u praat niet

Het boek ligt op de tafel

Kijk naar mij, kijk niet in het boek

De pen ligt ook op de tafel

De tas ligt niet op de tafel

Dit is een boek

Dit is een pen

Ik pak het boek

Dit is een tafel

Ik leg het boek op de tafel

Dit is een stoel

Ik doe het boek open

Ik doe het boek open op bladzijde 20

Ik wijs het boek aan. Dit is het boek

Ik doe het boek dicht

Ik wijs de pen aan. Dit is de pen

Ik pak de pen

Ik wijs de tas aan. Dit is de tas

Ik leg de pen op de tafel, naast het boek

Ik wijs de stoel aan. Dit is de stoel

Ik leg de pen naast het boek

Ik wijs de tafel aan. Dit is de tafel

Nu wijst u het boek aan.

Nu pakt u de pen

Wijs het boek aan

Pak de pen

Leg de pen op de tafel

Wijs de pen aan.

Pak het boek

Leg het boek op de tafel, naast de pen

.....

Doe het boek open	Ik loop naar het bord
Doe het boek open op bladzijde zes	Ik schrijf mijn naam op
Doe het boek dicht	
Pak het boek nog een keer	Dit is een tas
	Ik doe het boek in de tas
Ik zit op de stoel	Ik doe de pen in de tas
Iksta op	Ik pak het boek uit de tas
Ik loop naar de deur	Ik pak de pen uit de tas
Dit is de deur	Doe de pen in uw tas
Ik doe de deur open	Pak het boek
Nu is de deur open	Doe het boek in uw tas
Ik doe nu de deur dicht	Pak het boek uit de tas
Nu is de deur dicht	Geef mij het boek
	Ik leg het boek op de tafel
U zit op de stoel	Pak de pen uit de tas
Sta op	Leg de pen op het boek
Loop naar de deur	
Doe de deur open	Pak het boek
Doe nu de deur dicht	Het boek is nu dicht
Loop naar het raam	Doe het boek open
Dat is het raam	Doe het boek open op bladzijde 10
Doe het raam dicht	Doe het boek dicht
Loop naar de stoel	Geef het boek aan mij
Ga zitten	Ik leg het boek op de tafel

Bron: Help! 1 "kunt u mij helpen?" : p.17-18

2. Alfabet

Luister en zeg na.

1. Vocalen

A	 Bron: lazada.co.id	TAS
I	 Bron: reddit.com	VIS
U	 Bron: pngall.com	BUS
E	 Bron: ebay.com	PEN
O	 Bron: banjarbaruhouseware.com	KOM
AA	 Bron: wikiwand.com	MAAN

UU	 Bron: signandstylingoss.nl	VUUR
EE	 Bron: fysiosupplies.nl	BEEN
OO	 Bron: keyword-suggestions.com	ROOS
IE	 Bron: keyword-suggestions.com	VLIEG
OE	 Bron: easygiven.com	KOE
OU	 Bron: keyword-suggestions.com	BOUT
UI	 Bron: alatas.nl	MUIS

EU	 <p>Bron: gamma.be</p>	DEUR
IJ	 <p>Bron: ijs2go.nl</p>	IJS
EAU	 <p>Bron: keyword-suggestions.com</p>	CADEAU

2. Consonanten

B	 <p>Bron: keyword-suggestions.com</p>	BOS
C	 <p>Bron: sweetfrog.com</p>	CITROEN
D	 <p>Bron: harryonk.nl</p>	DOCENT

F	 <p>Bron: zwembadbranche.nl</p>	FRIET
G	 <p>Bron: pinterest.com</p>	GORDIJN
H	 <p>Bron: hondenzo.jouwweb.nl</p>	HOND
J	 <p>Bron: steps.nl</p>	JURK
K	 <p>Bron: verhuur.nl</p>	KANTOOR
L	 <p>Bron: keyword-suggestions.com</p>	LIGHT

M	 <p>Bron: telegraph.co.uk</p>	MAN
N	 <p>Bron: mynailart.de</p>	NAGEL
P	 <p>Bron: reddit.com</p>	PET
Q	 <p>Bron: fabrication-maquette-dg.com</p>	MASQUETTE
R	 <p>Bron: artfactory.com</p>	RAAM
S	 <p>Bron: tcssolo.nl</p>	STER

<p>T</p>	 <p>Bron: meubelentilt.be</p>	<p>TAFEL</p>
<p>V</p>	 <p>Bron: dreamstime.com</p>	<p>VRUCHT</p>
<p>W</p>	 <p>Bron: en.yeni.mobi</p>	<p>WOLK</p>
<p>X</p>	 <p>Bron: delenaformacion.edu.es</p>	<p>EXAMEN</p>
<p>Y</p>	 <p>Bron: grenswetenschap.nl</p>	<p>SYMBOOL</p>
<p>Z</p>	 <p>Bron: dreamstime.com</p>	<p>ZAND</p>

SJ	 Bron: sjaalenmuts.be	SJAAL
TJ	 Bron: dreamstime.com	TJILPEN
DJ	 Bron: defensie.nl	ADJUDANT

3. Prosodie

Luister en zeg na. klap of tik het ritme mee.

Ik ben uw docent

RITMESCHEMA

- . . . -

Gaat u zitten

- . . .

Ik ga hier zitten

- . . . .

Ik praat, u luistert

. - . . .

Ik praat, u praat niet

. - . - . -

Kijk naar mij, kijk niet in het boek

- . . . . . -

Luister en zeg na

RITMESCHEMA

<i>Docent</i>	. -
<i>Zitten</i>	- .
<i>U luistert</i>	- . -
<i>Dit is een boek</i>	. . . -
<i>Dit is een tafel</i>	. . . - .

Luister. Zet een (√) in de goede kolom

Voorbeelden. U hoort:

1. *Pen*
2. *Tafel*
3. *Docent*
4. *op eenstoel*
5. *in de kamer*
6. *dit is een boek*
7. *dit is een tafel*

	A	B	C	D	E	F	G
	-	- .	. -	. . -	. . . .	. . . -	. . . - .
1	√						
2		√					
3			√				
4				√			
5					√		
6						√	
7							√

PROSODIE

	A	B	C	D	E	F	G
	-	- .	. -	. . -	. . . .	. . . -	. . . - .
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							

LES 1

KENNISMAKING (Perkenalan)

In dit hoofdstuk vindt u

FUNCTIES	BEGRIPPEN	GRAMMATICA
1. Zich voorstellen	1. Naam	1. Pronomina Persona – alle vormen
2. Vragen naar een naam en reactie	2. Adres	
3. Vragen naar een adres en reactie		

Kennismaking

LES 1

Deel A – Introductie (introduksi)

Simaklah guru Anda yang membacakan kalimat-kalimat di bawah ini.

- Dag, mijn naam is Alexandra van Doorn.
- Hallo, ik ben Johan Mulder
- Hoi, ik heet Annita Schwindt

Baca dan praktikkan dialog 1 bersama teman Anda. Perhatikan kata-kata yang dicetak tebal. Pahami dialog dengan melihat daftar kata di bawah teks

Dialoog 1

Alexandra : Dag, **mijn naam is** Alexandra van Doorn. **Wat is uw naam?**

Johan : Hallo, **ik ben** Johan Mulder. Aangenaam! En dit is mijn vrouw, Annita.

Annita : Hoi, **ik heet** Annita Schwindt. Prettig met u kennis te maken.

Alexandra : Prettig met u kennis te maken

WOORDENLIJST

ik	: saya / aku
naam	: nama
aangenaam	: senang berkenalan dengan Anda
prettig met u kennis te maken	: senang berkenalan dengan Anda
mijn vrouw	: istri saya

Dialoog 2

- Bondan : Hallo! **Wie bent u? Ik heet** Bondan Wahyudi. Mijn voornaam is Bondan en mijn achternaam is Wahyudi.
- Ani : Dag! Mijn voornaam is Ani, en mijn achternaam is Pratiwi. Dus, mijn vollenaam is Ani Pratiwi. **Aangenaam**, meneer Wahyudi!
- Bondan : Ja, **prettig met u kennis te maken**, mevrouw Pratiwi.
- Ani : **Hoe spelt u** uw naam?
- Bondan : B-O-N-D-A-N. En Ani, **hoe spelt u dat**?
- Ani : A-N-I.

WOORDENLIJST

voornaam	: nama depan	volle naam	: nama lengkap
achternaam	: nama belakang	dus	: jadi / maka
wie	: siapa	spellen	: mengeja
hoe	: bagaimana		
mijn	: -K. - SAYA kata ganti kepemilikan orang pertama singular		

Bacalah dialog di bawah ini bersama teman Anda. Perhatikan kata-kata yang dicetak tebal. Pahami dialog tersebut dengan melihat daftar kata di bawah teks

Dialog 3

- Geert : Dag! mijn naam is Geert. Ik ken nog niemand. **Hoe heet je?**
- Alfons : **Dag** Geert! **Ik ben** Alfons. **Aangenaam!**
- Geert : **Aangenaam**, Alfons! Wat is jouw achternaam? Mijn achternaam is Jackson.
- Alfons : Ach ja, mijn achternaam is Boris. **Hoe spelt u** Geert?
- Geert : G-E-E-R-T.

WOORDENLIJST

Nog	: masih	hier	: di sini
niemand	: tak seorangpun	kennen	: kenal / mengenal

Dialog 4

- Nuno : Dag, Anne! **Op welk nummer woon je?**
- Anne : Hallo, dag Nuno! **Ik woon op nummer 13**, en jij?
- Nuno : **Ik woon op nummer 21**. En wat is je telefoonnummer?
- Anne : Mijn telefoonnummer is 732 5732. En Nuno, wat is je mobieltjenummer?
- Nuno : Mijn mobieltjenummer is 0831 6574 8576

telefoonnummer	: nomor telpon
mobieltjenummer	: nomor ponsel

Luisteren 1

Luister naar de dialoog. Vul de gaten in de ondergaande tekst in.

Anne : _____! Mijn naam is Anne Robben. _____?

Bondan : Dag Mevrouw Robben! Mijn naam is Wahyudi. _____
 _____ Bondan Wahyudi. Ik ben nieuw hier.

Anne : _____ kennis te maken.

Bondan : _____.

Luisteren 2

Luister naar de dialoog. Vul de vragen in.

Johan : Hallo. Mijn naam is Johan Mulder. Mijn voornaam is Johan en
 mijn achternaam is Mulder. _____?

Ani : Hallo. Ik ben Ani. Mijn vollenaam is Ani Pratiwi. _____
 _____?

Johan : J-O-H-A-N. En u? _____?

Ani : A-N-I. Aangenaam Johan!

Johan : Aangenaam Ani!

Luister naar dialoog 6. Voer de dialoog samen met je vrienden in de klas.

Deel B – Uitleg (penjelasan)**1. Ungkapan percakapan yang umum dalam dialog perkenalan**

<i>Dag!</i> <i>Hallo!</i> <i>Hoi!</i>	Digunakan untuk sapaan sebelum melakukan percakapan.
<i>Wat is uw naam?</i> <i>Wat is je naam?</i> <i>Hoe heet u?</i> <i>Hoe heet je?</i> <i>Wie bent u?</i> <i>Wie ben je?</i>	Digunakan untuk menanyakan nama seseorang.
<i>Mijn naam is .....</i> , <i>Ik ben .....</i> , <i>Ik heet .....</i> ,	Digunakan untuk memperkenalkan diri (nama) kepada orang lain.
<i>Waar komt u vandaan?</i> <i>Uit welk land komt u?</i>	Digunakan untuk menanyakan asal usul negara seseorang.
<i>Waar woont u?</i> <i>Waar woon je?</i> <i>Wat is uw adres?</i> <i>Wat is je adres?</i>	Digunakan untuk menanyakan tempat tinggal / alamat.
<i>Ik woon in ..... (diikuti nama negara/ kota/tempat)</i> <i>Ik woon op nummer ..... (diikuti nomor rumah)</i> <i>Mijn adres is .....</i>	Digunakan untuk menjelaskan alamat tempat tinggal.

2. Alfabet

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Simak dan ikuti/tirukan huruf-huruf di atas

Deel C – Grammatica (tata bahasa)

Kata ganti persona

Kata Ganti Persona: SUBJEK	Kata Ganti Persona: OBJEK	Kata Ganti Persona: POSESIF
orang pertama – singular		
ik (saya/aku)	me / mij	mijn
orang kedua – singular		
u (anda)	u	uw
jij / je (kamu)	jou / je	jouw / je
orang ketiga – singular		
zij / ze (dia-perempuan)	haar	haar
hij (dia-laki-laki)	hem	zijn
plural		
wij / we (kami / kita)	ons	ons / onze
jullie (kalian)	jullie	jullie
zij / ze (mereka)	hen	hun

Notitie! (catatan!)

Pronomina “u” dan “uw” hanya digunakan dalam situasi formal. Oleh sebab itu, dialog yang tidak menggunakan “u” dan “uw” dapat dimasukkan ke dalam kategori informal.

Deel D – Oefeningen (latihan-latihan)**I. Lengkapilah dialog berikut!**

Situasi : Dina dan Arjan berbincang-bincang di waktu istirahat pada sebuah konferensi internasional.

Dina : Dag, _____ ?

Arjan : Hallo, Prima! _____ ?

Dina : Met mij gaat het ook goed! _____ ?

Ik ben Dina.

Arjan : Ik heet Arjan. _____ !

Dina : Prettig met u kennis te maken! _____ ?

Arjan : Ik kom uit Nederland. _____ ?

Dina : Ik kom uit Indonesië.

Praktikkan dialog tersebut bersama teman sekelas Anda di depan guru/dosen dan teman-teman Anda.

Tuliskan kembali dialog tersebut sesuai masukan dari dosen/guru dan teman Anda.

Dina : Dag, _____ ?

Arjan : Hallo, Prima! _____ ?

Dina : Met mij gaat het ook goed! _____ ?

Ik ben Dina.

Arjan : Ik heet Arjan. _____ !

Dina : Prettig met u kennis te maken! _____ ?

Arjan : Ik kom uit Nederland. _____?

Dina : Ik kom uit Indonesië.

II. Tulislah dialog berbahasa Belanda di dalam kotak yang telah disediakan tentang perkenalan yang menanyakan negara asal. Kemudian praktikkan dialog tersebut.

Catatan : Anda boleh berpura-pura berasal dari negara lain.

Situatie: A en B ontmoeten in een internationaal congres

A: Dag, _____ -

B: _____

A: _____

B: _____

A: _____

B: _____

Bacakanlah dialog tersebut pada guru dan teman Anda. Tuliskan kembali berdasarkan masukan dari guru dan teman Anda.

Situatie: A en B ontmoeten in een internationaal congres

A: Dag, _____ -

B: _____

A: _____

B: _____

A: _____

B: _____

III. Tulislah dialog berbahasa Belanda di dalam kotak yang telah disediakan tentang perkenalan yang menanyakan nama depan dan nama belakang.

Catatan : Anda boleh menciptakan nama depan dan belakang yang berbeda dengan nama asli Anda.

Situatie: A en B ontmoeten in een taalcursus. Ze volgen cursus Nederlands

A: Dag, _____

B: _____

A: _____

B: _____

A: _____

B: _____

Bacakan dialog tersebut pada guru dan teman Anda. Tuliskan kembali berdasarkan masukan dari guru dan teman Anda.

Situatie: A en B ontmoeten in een taalcursus. Ze volgen cursus Nederlands

A: Dag, _____

B: _____

A: _____

B: _____

A: _____

B: _____

IV. Tentukanlah pasangan reaksi yang tepat untuk kalimat-kalimat yang terdapat di sebelah kiri!

Hoe heet u?	.....	a. Ja, prima!
Waar kom je vandaan?	.....	b. K.A.R.I.N
Alles goed?	.....	c. Ik ben Klaus van Dorp
Hoe spel je dat?	.....	d. Het gaat niet zo goed met mij
Hoe gaat het met je?	.....	e. Ik kom uit Nederland
Wat is je adres?	.....	f. Graag gedaan!
Op welk nummer woon je?	.....	g. Ik woon in Jl. Sudirman
Wat is je telefoonnummer?	.....	h. 0812 2332 5463
Wat is je mobieltjenummer?	.....	i. Ik woon op nummer 21
Dank u wel!	.....	j. 021-8593034

V. Jawablah pertanyaan di bawah ini

Geef antwoord op de vragen. Schrijf een hele zin.

Voorbeeld:

Hoe oud bent u?

Ik ben 42 jaar.

---

1. Waar komt u vandaan?

---

2. Waar woont u?

---

3. Spreekt u Nederlands?

---

4. Wanneer hebt u Nederlandse les?

---

5. Hoe vaak hebt u Nederlandse les?

---

6. Hoe laat begint de Nederlandse les?

---

7. Hoe gaat het met uw vriend(in)?

---

8. Hoeveel broers en zussen hebt u?

Bron: Taaltotaal

Bacakan pertanyaan dan jawaban di atas bersama teman Anda. Perbaiki jawaban sesuai masukan dari guru dan teman Anda.

Bron:

<http://www.kamagurka.com/Repository/Cached/Caroons/02-11benikdatofjijwiebenjefilosofisch-650.jpg>

LES 2

WAT IS UW TELEFOONNUMMER? (Berapa nomor telepon Anda?)

In dit hoofdstuk vindt u

FUNCTIES	BEGRIPPEN	GRAMMATICA
1. Vragen hoe het met iemand gaat en reactie 2. Vragen naar telefoonnummer en mobieltjenummer en reactie	1. Telefoon 2. mobieltje 3. Cijfers 4. Telwoorden	1. Pronomina posesif

Wat Is Uw
Telefoonnummer?

LES 2

Deel A – Introductie (introduksi)

Simaklah guru Anda yang membacakan kalimat di bawah ini

- Dag, hoe gaat het met u?
- Hoet gaat het ermee?
- Hoe is het? – met u? – met je?
- Alles goed?
-

Bacalah dialog di bawah ini bersama teman Anda. Perhatikan kata-kata yang dicetak tebal. Pelajari/Pahami dengan melihat daftar kata di bawah teks.

Dialoog 1

Alexandra : Dag, meneer Mulder, **hoe gaat het met u?**

Johan : Hallo, mevrouw van Doorn. **Het gaat goed met mij.** En **hoe is het met u?**

Alexandra : **Prima!** Meneer Mulder, **waar komt u vandaan?**

Johan : **Ik kom uit** Nederland. En u, mevrouw van Doorn, **uit welk land komt u?**

Alexandra : **Ik kom uit** België. En **waar komt mevrouw Gschwindt vandaan?**

Johan : Oh, **mijn vrouw komt uit** Duitsland.

WOORDENLIJST

Nederland	: negara Belanda	mijn vrouw	: istri saya
België	: negara Belgia	Duitsland	: negara Jerman
mevrouw	: ibu/nyonya	meneer	: bapak/tuan
prima	: baik	land	: negara
met	: dengan	uit	: dari
en	: dan	waar	: darimana

Bacalah dialog 2 bersama teman Anda. Perhatikan kata-kata yang dicetak tebal dan pahami dialog dengan lihat daftar kata di bawah teks

Dialog 2

- Meneer Mulder : Dag Anne! Hoe gaat het met je?
- Anne : Dag Meneer Mulder! Het gaat goed met mij. En met u?
- Meneer Mulder : **Dank je wel!** Het gaat ook goed met mij. Anne, **waar woon je** nu?
- Anne : **Graag gedaan!** **Ik woon** nu **in** Amsterdam, **in** de Kerkstraat **op nummer 5** (vijf). En u meneer, **waar woont u?**
- Meneer Mulder : **Ik woon in** Den Haag, **in** Laan van Indonesië **op nummer 13** (dertien)

WOORDENLIJST

Woon	: tinggal	waar	: di mana
nummer	: nomor	en	: dan
graag gedaan	: terima kasih kembali / sama-sama		

Bacalah dialog 3 bersama teman Anda. Perhatikan kata-kata yang dicetak tebal dan paham dialog dengan lihat daftar kata di bawah teks

Dialoog 3

Geert : Dag! Ik ben Geert. Ik ken nog
niemand. **Hoe heet je?**

Alfons : **Dag** Geert! **Ik ben** Alfons. **Aangenaam!**

Geert : **Aangenaam**, Alfons! Wat is jouw achternaam? Mijn achternaam
is Jackson.

Alfons : Ach ja, mijn achternaam is Boris. **Hoe spelt u** Geert?

Geert : G-E-E-R-T.

WOORDENLIJST

nieuw	: baru	nog	: masih
hier	: di sini	niemand	: takseorangpun
kennen (ken)	: kenal / mengenal		

Bacalah dialog 4 bersama teman Anda. Perhatikan kata-kata yang dicetak tebal dan pahami dialog dengan lihat daftar kata di bawah teks

Dialog 4

- Meneer Mulder : Dag Anne! Hoe gaat het met je?
- Anne : Dag Meneer Mulder! Het gaat goed met mij. En met u?
- Meneer Mulder : **Dank je wel!** Het gaat ook goed met mij. Anne, **waar woon je** nu?
- Anne : **Graag gedaan!** **Ik woon** nu **in** Amsterdam, **in** de Kerkstraat **op nummer** 5. En u meneer, **waar woont u?**
- Meneer Mulder : **Ik woon in** Den Haag, **in** Laan van Indonesië **op nummer** 13

Woordenlijst

woon	: tinggal	waar	: di mana
nummer	: nomor	en	: dan
graag gedaan	: terima kasih kembali / sama-sama		

Luisteren 1

Luister naar de dialoog en vul de vragen in

- Anne : Dag Bondan, _____?
- Bondan : Het gaat goed Anne. _____?
- Anne : Prima!. _____?
- Bondan : Ik woon nu in dit Stad, Utrecht, in de Hoogstraat op nummer 32.
Anne, _____?
- Anne : Mijntelefoonnummer is 732 5732. En Bondan, _____
_____?
- Bondan : Mijnmobieltnummer is 0831 6574 8576.

Deel B – Uitleg (penjelasan)**1. Ungkapan percakapan yang umum dalam dialog perkenalan**

<p><i>Hoe gaat het met u?</i> <i>Hoe gaat het met je?</i> <i>Hoe is het met u?</i> <i>Hoe is het met je?</i> <i>Hoe gaat het ermee?</i> <i>Alles goed?</i></p>	<p>Digunakan untuk menanyakan kabar seseorang.</p>
<p><i>Prima! ; Uitstekend! ; Goed! ; Fantastisch!</i> <i>Met mij gaat het goed!</i> <i>Het gaat goed met mij!</i></p>	<p>Jawaban positif atas pertanyaan “apa kabar?”</p>
<p><i>Het gaat wel ; Niet goed ; Niet zo goed</i> <i>Het gaat niet zo goed met mij!</i> <i>Met mij gaat het niet goed!</i></p>	<p>Jawaban negatif atas pertanyaan “apa kabar?”</p>
<p><i>Hoe spelt u dat?</i> <i>Hoe spel je dat?</i> <i>Kunt u het spellen?</i> <i>Kun je het spellen?</i></p>	<p>Digunakan untuk meminta lawan bicara mengeja huruf dari suatu kata.</p>
<p><i>Wat is uw telefoonnummer?</i> <i>Wat is je telefoonnummer?</i></p>	<p>Digunakan untuk menjelaskan nomor telpon.</p>
<p><i>Wat is uw mobieltjenummer?</i> <i>Wat is je mobieltjenummer?</i></p>	<p>Digunakan untuk menjelaskan nomor <i>handphone</i>.</p>
<p><i>Dank u wel!</i> <i>Dank je wel!</i> <i>Dank u!</i> <i>Dank je!</i></p>	<p>Digunakan untuk menyatakan terima kasih.</p>
<p><i>Graag gedaan!</i> <i>Geen dank!</i></p>	<p>Digunakan untuk menanggapi pernyataan terima kasih dari orang lain.</p>

2. Cijfers en Telwoorden (angka dan bilangan)

1= één	17= zeventien
2= twee	18= achttien
3= drie	19= negentien
4= vier	20= twintig
5= vijf	21= éénentwintig
6= zes	22= tweeëntwintig
7= zeven	23= drieëntwintig
8= acht	30= dertig
9= negen	40= veertig
10= tien	50= vijftig
11= elf	60= zestig
12= twaalf	70= zeventig
13= dertien	80= tachtig
14= veertien	90= negentig
15= vijftien	100= honderd
16= zestien	101= honderdéén
102= honderdtwee	20.000= twintigduizend
1.000= duizend	30.000= dertigduizend
2.000= tweeduizend	100.000= honderdduizend
3.000= drieduizend	200.000= tweehonderdduizend
10.000= tienduizend	1000.000= een miljoen
	1000.000.000= een miljard

Eerste	: pertama	Zevende	: ketujuh
Tweede	: kedua	Achtste	: kedelapan
Derde	: ketiga	Negende	: kesembilan
Vierde	: keempat	Tiende	: kesepuluh
Vijfde	: kelima	Honderdste	: keseratus
Zesde	: keenam	Duizendste	: keseribu

I. Lengkapi kalimat-kalimat di bawah ini.

- Dag, ik _____ Mario.
- Hoe _____ je jouw naam?
- Hallo Mario, waar _____ vandaan?
- Ik kom ..... Italië.
- Dag Jovan, hoe ..... het met je?
- ..... ?
-Ik woon in Jl. Thamrin, Jakarta.
- ..... ?
-Ik woon op nummer 6.
- ..... ?
-0821 28374 38347.
- ..... ?
-021-7435 8943.
- Dag, Mario, ... !
-Ja, prettig met u kennis te maken!

Bacakan kalimat di atas pada dosen/guru dan teman-teman Anda. Perbaiki berdasarkan masukan mereka.

II. Perkenalkanlah diri Anda kepada guru dan teman Anda. Sebutkan:

1. Nama
2. Asal
3. Tempat tinggal/ alamat
4. Nomor telepon

1. Naam : _____
2. Land van Herkomst : _____
3. Woonplaats : _____
4. Telefoonnummer : _____

III. Tuliskan kembali berdasarkan masukan guru dan teman Anda

1. Naam : _____
2. Land van Herkomst : _____
3. Woonplaats : _____
4. Telefoonnummer : _____

Luisteren 2**IV. Schrijfcijfers, telefoonnummer, en mobieltjenummerdat je hoort**

1. 49	6. 0267 – 958312
2. 83	7. 087825784023
3. 456	8. 08230253681
4. 021 – 5415239	9. 088856913439
5. 0374 – 318342	10. 085656676789

V. Tentukanlah bilangan angka dari penyebutan bilangan pada kolom kiri!

1. tweeëntwintig	.....	a. 400.000
2. achtentachtig	.....	b. 117
3. honderdnegen	.....	c. 350
4. honderdseventien	.....	d. 603
5. driehonderdvijftig	.....	e. 800.000
6. zeshonderddrie	.....	f. 88
7. vierhonderdduizend	.....	g. 70.000
8. vijftighonderdduizend	.....	h. 109
9. zeventigduizend	.....	i. 22
10. achthonderdduizend	.....	j. 603

VI. Lafalkanlah dengan baik nomor telefon rumah dan nomor telefon genggam di bawah ini!

1. 022 – 9384 94855
2. 021 – 36637 7736
3. 031 – 2347 73837
4. 0821 2145 5498
5. 0751 – 7749 8374
6. 0832 84958 84756
7. 0898 74694 83748
8. 0031 – 8274 74839
9. 0032 – 8383 9847
10. 0031 – 8394 7612

Bron:

https://www.google.nl/search?biw=1366&bih=631&tbm=isch&sa=1&q=hoe+gaat+het+met+jou+strips+gesprek&oq=hoe+gaat+het+met+jou+strips+gesprek&gs_l=img.3...17742.18863.0.19045.8.8.0.0.0.0.161.804.0j6.6.0....0...1c.1.64.img..2.0.0.whkQFen76OM#imgrc=oSkD7ev8uxLzKM%3A

LES 3

DE IDENTITEIT (Identiteit)

In dit hoofdstuk vindt u

FUNCTIES	BEGRIPPEN	GRAMMATICA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Vragen naar herkomst 2. Vragen naar wanneer en waar iemand geboren is 3. Identificeren	<ol style="list-style-type: none"> 1. Landen 2. Beroepen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Basis woordvolgorde en inversie

De identiteit

LES 3

Deel A – Introductie (introduksi)**Kijk naar de foto en lees de teks****PETER SCHOENAERTS**

- Dit is Peter Schoenaerts.
- Hij komt uit België.
- Hij is Belg.
- Hij is op 24 mei 1972 geboren.
- Hij is schrijver.

WILLEM-ALEXANDER

- Dit is Willem Alexander.
- Hij komt uit Nederland.
- Hij is Nederlander.
- Hij is op 27 april 1967 geboren.
- Hij is de Koning van Nederland.

Bronnen:

- Peter Schoenaerts:

https://www.google.co.id/search?q=peter+schoenaerts&biw=1366&bih=631&source=lnms&sa=X&ved=0ahUKEwjw74ip3ZzLAhURBo4KHfGqBfMQ_AUIBigA&dpr=1

- Willem-Alexander:

https://www.google.co.id/search?q=willem+alexander&biw=1366&bih=631&source=lnms&sa=X&ved=0ahUKEwjAkcTh3JzLAhVQkI4KHSM2DikQ_AUIBigA&dpr=1

AGATHA CHRISTIE

- Dit is Agatha Christie.
- Ze komt uit Engeland.
- Zij is Engelse.
- Zij is op 15 september 1890 geboren.
- Zij is schrijfster.

YAO MING

- Dit is Yao Ming.
- Hij komt uit China.
- Hij is Chinees.
- Hij is op 12 september 1980 geboren.
- Hij is atleet (basketballer).

Bronnen:

- Agatha Christie:

https://www.google.co.id/search?q=agatha+christie&biw=1366&bih=631&source=lnms&sa=X&ved=0ahUKewj718nV3ZzLAhWCao4KHdiqAw0Q_AUIBigA&dpr=1

- Yao Ming:

https://www.google.co.id/search?q=yao+ming&biw=1366&bih=631&source=lnms&sa=X&ved=0ahUKewjSyqWw3pzLAhVRjo4KHeEIDLAQ_AUIBigA&dpr=1

Teks 1

Bacalah teks di bawah ini dan perhatikan kata-kata yang dicetak tebal

	<p>Dag allemaal! Mijn naam is Dzien Nuen Almisri. Ik kom uit Indonesië. Mijn roepnaam is Dzinnun. Ik heb 2 broers en 2 zussen. Ik ben 28 jaar oud. Ik ben in Cirebon, in Indonesië geboren. Mijn geboortedatum is 24 januari 1987. Ik werk nu als ambtenaar bij de Ministerie van Onderwijs van de Republiek van Indonesië. Ik woon nu op kamers in Depok.</p>
	<p>Hoi allemaal! Ik heet Nadia Purwi Andayani. Mijn roepnaam is Nadia. Ik kom uit Indonesië. Ik heb één broer en hij heet Jakcy. Ik ben in Bandung geboren op 14 februari 1986. Ik ben schrijfster, maar af en toe speel ik contrabass in een Jazzband. Ik woon nu op Bali. Ik heb een huis op Bali en ik vind Bali is een leuk plek.</p>
	<p>Hallo! Ik ben Anggita Namora, en mijn roepnaam is Anggi. Ik kom uit Indonesië. Ik ben in Jakarta geboren op 21 maart 1990. Nu werk ik als telefoniste bij een groot bedrijf in Jakarta. Ik volg een cursus Nederlands in een taalcursus in Jakarta. Ik woon op kamers in Jl. Rasuna Said, Jakarta. Ik vind het Nederlands een leuke taal.</p>

Dag, vrienden! Mijn naam is Tonny Phang, maar **mijn roepnaam** is Tonny. Ik ben 40. **Ik ben in** Jakarta **geboren op** 11 april 1976. Dus, **ik kom uit** Indonesië. **Ik werk als** leraar Nederlands bij een taal cursus in Jakarta. Anggita Namora is ook mijn cursist op het taalcentrum.

WOORDENLIJST

allemaal	: semuanya	geboortedatum:	tanggal lahir
roepnaam	: nama panggilan	ambtenaar	: pegawai negeri
broer	: saudara laki-laki (singular)	op kamers	: indekos
zus	: saudara perempuan (singular)	heb	: memiliki/mempunyai
geboren	: lahir	af en toe	: kadang-kadang
werk	: pekerjaan / bekerja	telefoniste	: <i>customer service</i>
groot	: besar	bedrijf	: perusahaan
leuk	: menyenangkan	plek	: tempat
speel	: bermain	huis	: rumah
ook	: juga	taal	: bahasa
		volg	: mengikuti
		cursist	: murid kursusan

Deel B – Uitleg (penjelasan)**1. Ungkapan untuk memperkenalkan orang lain**

<i>Dit is .....</i> <i>Dat is .....</i> Contoh: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Dit is Peter Schoenaerts</i> - <i>Dat is Agatha Christie</i> - <i>Dit is mijn broer, Johan</i> - <i>Dat is mijn moeder, Anne</i> 	Digunakan untuk memperkenalkan nama orang lain kepada lawan bicara.
---	---

2. Ungkapan untuk menanyakan nama panggilan seseorang

<i>Wat is uw roepnaam?</i> <i>Wat is je roepnaam?</i>	Digunakan untuk menanyakan nama panggilan seseorang.
--	--

3. Ungkapan untuk menjelaskan nama panggilan kepada orang lain

<i>Mijn roepnaam is .....</i> <i>Zijn roepnaam is .....</i> <i>Haar roepnaam is .....</i>	Digunakan untuk menjelaskan nama panggilan kepada seseorang.
---	--

Deel C – Grammatica (Tata bahasa)**1. Sintaksis bahasa Belanda****A. Konstruksi dasar kalimat pernyataan**

subjek (S) + persoonsvorm (PV) + de rest (objek dan keterangan lainnya)

Subjek singular

Subjek (singular)	PV (predikat)	De rest (diisi dengan objek dan atau keterangan lainnya)
Ik	ben	Nadia Purwi Andayani.
Je/jij	woont	in Jakarta sinds 2008
U	komt	uit België.
Hij	is	docent in Engeland.
Ze/zij	werkt	als ambtenaar in Indonesië.
Zijn naam	is	Tonny Phang.
Haar zus	is	dokter.

Subjek plural

Subjek (plural)	PV (predikat)	De rest (diisi dengan objek dan atau keterangan lainnya)
We/wij	zijn	cursisten bij een taalcursus in Jakarta.
Ze/zij	wonen	in Afrika sinds 2008
Jullie	komen	uit België.
De cursisten	werken	ook als telefoniste in hun vrije tijd.

B. Konstruksi *inversie* kalimat pernyataan (berita)

de rest I + persoonsvorm (PV) + subjek (S) + de rest II

Subjek singular

De rest I (keterangan apapun)	PV (predikat)	Subjek (singular)	De rest II (keterangan apapun)
Sinds 2008	woon	je	in Jakarta.
In Engeland	is	hij	docent.
In Indonesië	werkt	ze	als ambtenaar.

Subjek plural

De rest I (keterangan apapun)	PV (predikat)	Subjek (plural)	De rest II (keterangan apapun)
In hun vrije tijd	werken	de cursisten	ook als telefoniste.
Sinds 2008	wonen	we	in Afrika.
Volgende week	gaan	jullie	allemaal naar Nederland.

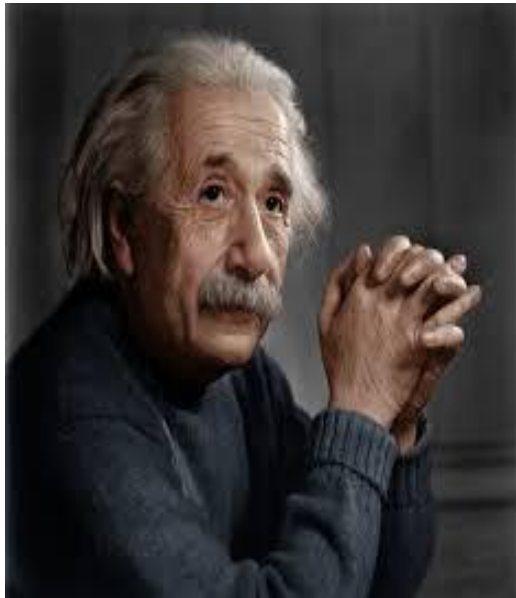
Deel D – Oefeningen (latihan-latihan)**Luisteren 1**

- I. Vul de informatie in over die ondergaande beroemde persoon (Isilah titik-titik yang disesuaikan mengenai profile orang-orang terkenal berikut ini!)**

	
ANGGUN C. SASMI	BARACK OBAMA
<p>- _____</p> <p>- _____</p> <p>- _____</p> <p>- _____</p> <p>- _____</p>	<p>- _____</p> <p>- _____</p> <p>- _____</p> <p>- _____</p> <p>- _____</p>

Bronnen:

- Anggun C. Sasmi:
https://www.google.nl/search?q=Anggun+C+sasmi&biw=1366&bih=631&source=Inms&sa=X&ved=0ahUKEwj3x5uj25zLAhXCRI4KHRTuAsYQ_AUIBigA&dpr=1
- Barack Obama:
https://www.google.nl/search?q=barack+obama&biw=1366&bih=631&source=Inms&sa=X&ved=0ahUKEwjVitCZ3JzLAhURj44KHZrHBwwQ_AUIBigA&dpr=1

ALBERT EINSTEIN

- _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____

GIANLUIGI BUFFON

- _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____

Bronnen:

- Albert Einstein:

https://www.google.co.id/search?q=albert+einstein&biw=1366&bih=631&source=lnms&sa=X&ved=0ahUKEwisjaOF3pzLAhURc44KHRANCY8Q_AUIBigA&dpr=1

- Gianluigi Buffon:

<https://www.google.co.id/search?q=buffon&source=lnms&sa=X&ved=0ahUKEwii0J293JzLAhUckI4KHSCbC-kQAUIBigA&biw=1366&bih=631&dpr=1>

II. Lengkapi dialog di bawah ini dengan kata atau ungkapan yang tepat!

Dialog 1

- Anne : Dag Boris! ..... ?
- Boris : Goed! Dank je wel! ....., Anne?
- Anne : Ook goed! Bedankt! Boris, ... en
.....?
- Boris : Ik ben op 21 april 1990 in Jakarta geboren. En jij? Waar en
wanneer is dat?
- Anne : Mijn geboortedatum is op 13 mei 1990. Ik ben in Kuala Lumpur
geboren.
- Boris : Dus, ... Kuala Lumpur.
.....?
- Anne : Ja, ik spreek Maleis en daarnaast spreek ik ook Engels en ook een
beetje Nederlands. En jij Boris, ...?
- Boris : Ik spreek Indonesisch, Engels, Nederlands, en ook een beetje
Spaans.

Dialog 2

- Anne : Boris, ...? Weet je het nog?
- Boris : Ja, natuurlijk. Ik ben op zaterdag geboren, 's middags. Weet je
ook nog ....., Anne?
- Anne : Ja, ik weet het nog. Ik ben 's morgens op zondag geboren.
- Boris : Goed!

III. Praktikkan kembali dialog di atas dengan teman sekelasmu.

IV. Perbaiki dan tulis kembali dialog di atas dengan saran dari teman dan guru.

V. Mainkan peran untuk memperkenalkan diri dan orang lain

Diperbolehkan untuk bermain peran sebagai orang lain.

1. Pilihlah salah satu teman Anda di kelas.
2. Kenalkan diri Anda pada teman Anda.
3. Tanyakanlah beberapa informasi mengenai identitasnya seperti asal, tempat tinggal, dan pekerjaan.
4. Setelah itu, kenalkanlah teman Anda

Extra informatie (Informasi tambahan)

1. Landen, Inwoners, en Talen

Negara	Sebutan	Kata sifat / Bahasa	Arti
Europa	Europeaan	Europees	Eropa
Albanie	Albanees	Albanees	Albania
Amsterdam	Amsterdammer	Amsterdams	Amsterdam
Belgie	Belg	Belgische	Belgia
Braband	Brabander	Brabands	Braban
Bulgarije	Bulgaar	Bulgaars	Bulgaria
Cyprus	Cyprioot	Cypriotisch	Cyprus
Den Bosch	Bossenaar	Bosch	Den Bosch
Den Haag	Hagenaar	Haags	Den Haag
Denemarken	Deen	Deens	Denmark
Duitsland	Duitser	Duits	Jerman
Engeland	Engelsman	Engels	Inggris
Estland	Eslander	Estlands	Estonia
Finland	Fin	Fins	Finlandia
Frankrijk	Fransman	Frans	Prancis
Friesland	Fries	Fries	Frieslandia
Griekenland	Griek	Grieks	Yunani
Groningen	Groninger	Gronings	Groningen
Haarlem	Haarlemmer	Haarlems	Haarlem
Hongarije	Hongaar	Hongars	Hongaria
Ierland	Ier	Iers	Irlandia
IJsland	Ijlander	Ijlands	Eslandia

Italië	Italiaan	Italiaans	Italia
Lapland	Lap	Laps	Laplandia
Leeuwarden	Leeuwaarderm	Leeuwaardens	Leeuwarden
Leiden	Leidenaar	Leids	Leiden
Limburg	Limburger	Limburgs	Limburg
Malta	Maltezer	Maltees	Malta
Nederland	Nederlander	Nederlands	Belanda
Noorwegen	Noor	Noors	Norwegia
Oekraïne	Oekraïner	Oekraïnisch	Ukraina
Oostenrijk	Oostenrijker	Oostenrijks	Austria
Polen	Pool	Pools	Polandia
Portugaal	Portugees	Portugees	Portugal
Roemenië	Roemeen	Roemeens	Rumania
Rotterdam	Rotterdammer	Rotterdams	Rotterdam
Rusland	Rus	Russisch	Rusia
Schotland	Schot	Schots	Schotlands
Spanje	Spanjaard	Spaans	Spanyol
Turkije	Turk	Turks	Turki
Vlaanderen	Vlaaming	Vlaams, Nederlands	Flandria
Wallonie	Waal	Waaals/Frans	Walonia
Zweden	Zweed	Zweeds	Swedia
Zwitserland	Zwitser	Zwitsers	Swiss
Afrika	Afrikaan	Afrikaans	Afrika
Algerije	Algerijn	Algerijns	Algeria
Angola	Angolees	Angolees	Angola
Belgisch-Kongo	Kongolees	Kongolees	Kongo-Belgia
Egypte	Egyptenaar	Egyptisch	Mesir
Ethiopië	Ethiopiër	Etiopisch	Etiopia
Ghana	Ghanees	Ghanees	Ghana
Kenia	Keniër	Keniaas	Kenya
Liberië	Liberiaan	Liberiaans	Liberia
Libië	Libiër	Libisch	Libia
Marokko	Marokkaan	Marrokkaans	Maroko
Nigerië	Nigeriaan	Nigeriaans	Nigeria
Oeganda	Oegandees	Oegandees	Uganda
Soedan	Soedanees	Soedanees	Sudan
Somalië	Somaliër	Somalisch	Somalia
Tanzania	Tanzaniër	Tanzaniaans	Tanzania
Tunisië	Tunees	Tunees	Tunisia

Zaire	Zairees	Zairees	Zaira
Zambia	Zambiër	Zambiaans	Zambia
Zuid-Afrika	Zuidafrikaan	Zuidafrikaans	Afrika Selatan
Azië	Aziaat	Aziatisch	Asia
Arabië (Saoedi-A)	Arabier	Arabisch	Saudi Arabia
Afganistan	Afghaan	Afghaans	Afganistan
Armenië	Armeniër	Armenisch	Armenia
Burma	Burmaan	Burmaans	Burma
Cambodja	Cambodjaan	Cambodjaans	Kamboja
China	Chinees	Chinees	Cina
de Filipijnen	Filippijn	Filippijns	Filipina
India	Indiër	Indiaas	India
Indonesië	Indonesiër	Indonesisch	Indonesia
Irak	Irakees	Irakees	Irak
Iran	Iraniër	Irans	Iran
Israël	Israëli	Israëlich	Israel
Japan	Japanner	Japans	Jepang
Jemen	Jemenict	Jemenitische	Yaman
Jordanië	Jordaniër	Jordaans	Jordania
Korea	Koreaan	Koreaans	Korea
Laos	Laotiaan	Laotiaans	Laos
Libanon	Libanees	Libanees	Libanon
Malaisië	Maleisiër	Maleisisch	Malaysia
Mongolie	Mongool	Mongools	Mongolia
Nepal	Nepalees	Nepalees	Nepal
Pakistan	Pakistaan	Pakistaans	Pakistan
Palestina	Palestijn	Palestijns	Palestina
Perzië	Pers	Perzisch	Persia
Syrië	Syriër	Syrisch	Suriah
Taiwan	Taiwanees	Tawanees	Taiwan
Thailand	Thailander	Thailands, Thais	Thailand
Vietnam	Vietnamees	Vietnamees	Vietnam
Australia	Australiër	Australisch	Australia

Bron: Tata Bahasa Belanda: Lengkap, Mudah, dan Praktis – Lilie Suratminto

LES 4

WAT IS UW BEROEP? (Apa profesi Anda?)

In dit hoofdstuk vindt u

FUNCTIES	BEGRIPPEN	GRAMMATICATA
1. Vragen naar een beroep	1. De dag., de nacht..	1. Werkwoorden en de vormen
2. Formulier invullen	2. Dagen, maanden	2. Vraagzinnen en vraagwoorden
3. Vragen naar welke taal iemand spreekt	3. Talen	

Wat Is

Uw Beroep?

LES 4

Deel A – Introductie (introduksi)

Bacalah dialog di bawah ini bersama teman Anda. Perhatikan kata-kata yang dicetak tebal. Lihat woordenlijst (daftar kata di bawah) dan pahami dialog tersebut.

- Boris : Anne, **wat is je beroep?**
- Anne : Ik studeer nu aan de Universitas Indonesia in Indonesië. **Ik ben dus student.** En jij Boris, **wat doe je voor werk?**
- Boris : Ik werk nog niet, **ik ben ook student** aan de Universitas Gajah Mada, **dat is** ook in Indonesië.
- Anne : En jouw vader, **wat doet hij?**
- Boris : **Hij is ambtenaar.** Hij werkt bij de overheid in Indonesië. En **wat doet jouw vader voor werk?**
- Anne : O, mijn vader heeft een bedrijf. Dus, **hij is ondernemer.**
- Boris : Leuk!

WOORDENLIJST

een beetje	: sedikit-sedikit	nog	: masih
natuurlijk	: tentu saja	studeren	: belajar/berkuliah
dus	: jadi	nog niet	: belum
werken	: bekerja	de overheid	: pemerintah
ondernemer	: pengusaha	fabriek	: bedrijf
goed keren	: baiklah	leuk	: menyenangkan/

Formulier**Baca dan pelajari formulir ini (lees goed de formulieren)****FORMULIER 1**

Voornaam : Dzien
Achternaam : Nuen Almisri
Roepnaam : Dzinnun
Geboorteplaats en datum : Cirebon, 24 januari 1987
Beroep : Ambtenaar
Woonplaats : Depok
Adres : Jl. Kukusan Teknik 15, Depok
Telefoonnummer : 021- 9483746
Mobieltnummer : 0831 09837 84763

FORMULIER 2

Voornaam : Nadia
Achternaam : Purwi Andayani
Roepnaam : Nadia
Geboorteplaats en datum : Bandung, 14 februari 1986
Beroep : Schrijfster
Woonplaats : Bali
Adres : Jl. Tekukur 21, Seminyak-Bali
Telefoonnummer : -
Mobieltnummer : 0898 9874 83948

Deel B – Uitleg (penjelasan)**1. Ungkapan untuk menanyakan pekerjaan/profesi seseorang**

<p><i>Wat is uw beroep?</i> <i>Wat is je beroep?</i> <i>Wat is zijn beroep?</i> <i>Wat is haar beroep?</i></p> <p><i>Wat doet u voor werk?</i> <i>Wat doe je voor werk?</i> <i>Wat doet hij voor werk?</i> <i>Wat doet ze voor werk?</i></p> <p><i>Wat doet u?</i> <i>Wat doe je?</i> <i>Wat doet hij?</i> <i>Wat doet ze?</i></p>	<p>Digunakan untuk menanyakan seseorang.</p>
---	--

2. Ungkapan untuk menjelaskan pekerjaan/profesi

<p><i>Ik ben .....</i> <i>Hij is .....</i> <i>Ze is .....</i> Contoh:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ik ben student</i> - <i>Hij is docent</i> - <i>Ze is dokter</i> <p><i>Ik werk als .....</i> <i>Hij werkt als .....</i> <i>Ze werkt als .....</i> Contoh:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ik werk als dokter</i> - <i>Hij werkt als dokter</i> - <i>Ze werkt als dokter</i> 	<p>Digunakan untuk memberitahukan pekerjaan/profesi kepada orang lain.</p>
--	--

3. Ungkapan untuk menjelaskan asal negara

<p><i>Waar komt u vandaan?</i> <i>Waar kom je vandaan?</i> <i>Uit welk land komt u?</i> <i>Uit welk land kom je?</i></p>	<p>Digunakan untuk menanyakan asal usul negara seseorang.</p>
<p><i>Ik kom uit .....</i> <i>Hij komt uit .....</i> <i>Ze komt uit .....</i></p> <p>Contoh:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ik kom uit Indonesië</i> - <i>Hij komt uit Nederland</i> - <i>Ze komt uit China</i> 	<p>Digunakan untuk menjawab pertanyaan mengenai asal usul negara.</p>

4. Ungkapan untuk menanyakan bahasa yang dikuasai dan reaksinya

<p><i>Welke taal spreekt u?</i> <i>Welke taal spreek je?</i></p>	<p>Digunakan untuk menanyakan bahasa yang dikuasai seseorang.</p>
<p><i>Ik spreek Indonesisch</i> <i>Hij spreekt Nederlands</i> <i>Ze spreekt Arabisch</i></p>	<p>Digunakan untuk menjawab pertanyaan mengenai bahasa yang dikuasai.</p>

Deel C – Grammatica (tata bahasa)

1. Pembentukan kata kerja dan PV dalam kalimat bahasa Belanda

Subjek	Kata kerja / PV	Contoh kalimat
Singular	wonen	
Ik	woon	Ik woon in Jakarta.
U	woont	U woont in Jakarta.
Je/jij	woont	Je woont in Jakarta.
Hij	woont	Hij woont in Jakarta.
Ze/zij	woont	Ze woont in Jakarta.
Plural	wonen	
We/wij	wonen	We wonen in Jakarta.
Ze/zij	wonen	Ze wonen in Jakarta.
Jullie	wonen	Jullie wonen in Jakarta.

Singular	werken	
Ik	Werk	Ik werk als docent.
U	werkt	U werkt als docent.
Je/jij	werkt	Je werkt als docent.
Hij	werkt	Hij werkt als docent.
Ze/zij	werkt	Ze werkt als docent.
Plural	werken	
We/wij	werken	We werken als docent.
Ze/zij	werken	Ze werken als docent.
Jullie	werken	Jullie werken als docent.
Singular	zijn	
Ik	Ben	Ik ben student aan de UI.
U	Bent	U bent student aan de UI.
Je/jij	Bent	Je bent student aan de UI.
Hij	Is	Hij is student aan de UI.
Ze/zij	Is	Ze is student aan de UI.
Plural	zijn	
We/wij	Zijn	We zijn studenten aan de UI.
Ze/zij	Zijn	Ze zijn studenten aan de UI.
Jullie	Zijn	Jullie zijn studenten aan de UI.

Notitie! (catatan!)

Pengecualian untuk subjek "je"/"jij": apabila subjek "je"/"jij" berada setelah PV (predikat), maka kata kerja yang mengisi posisi PV (predikat) TIDAK ditambahkan "t".

A. Konstruksi kalimat pertanyaan dengan jawaban “ya” / “tidak”

Persoonsvorm (PV) + Subjek (S) + De rest (objek dan keterangan lainnya) + ?

Kata kerja / PV	Subjek	De rest	Vraagteken (tanda tanya)
Wonen	Singular		
Woont	u	in Jakarta	?
Woon (TANPA “t” di akhir kata kerja)	je/jij	in Jakarta	?
Woont	hij	in Jakarta	?
Woont	ze/zij	in Jakarta	?
Wonen	Plural		
Wonen	we/wij	in Jakarta	?
Wonen	ze/zij	in Jakarta	?
Wonen	jullie	in Jakarta	?
Werken	Singular		
Werkt	u	als docent	?
Werk (TANPA “t” di akhir kata kerja)	je/jij	als docent	?
Woont	hij	als docent	?
Woont	ze/zij	als docent	?
Werken	Plural		
Werken	we/wij	als docent	?
Werken	ze/zij	als docent	?
Werken	jullie	als docent	?
Zijn	Singular		
Bent	u	meneer Mulder	?
Ben (TANPA “t” di akhir kata kerja)	Je/jij	Nadia	?
is	hij	dokter	?
Is	ze/zij	student aan de UI	?
Zijn	Plural		
Zijn	we/wij	klaar	?
Zijn	ze/zij	nieuwe cursisten	?
Zijn	jullie	studenten aan de UI	?

B. Konstruksi kalimat pertanyaan dengan kata tanya

Kata tanya + Persoonsvorm (PV) + Subjek (S) + De rest (objek dan keterangan lainnya) + ?

Daftar kata tanya dalam bahasa Belanda:

Vraagwoorden (Kata tanya)	Contoh kalimat
Hoe (bagaimana)	Hoe gaat het met u?
Waar (di mana/ ke mana)	Waar woont Joan?
Wat (apa)	Wat is je beroep?
Wie (siapa)	Wie ben jij?
Wanneer (kapan)	Wanneer volg je cursus Nederlands?
Welk (yang mana)	- Uit welk land komen jullie? - Welk boek is goed?
Welke (yang mana)	- Welke taal spreek je? - Uit welke universiteit zijn jullie?
Waarom (mengapa)	Waarom studeert u Nederlands?

I. Isilah formulir-formulir di bawah ini sesuai dengan profil yang terdapat pada teks 1 bab 3!

Anggita Namora

FORMULIER

Voornaam :
 Achternaam :
 Roepnaam :
 Geboorteplaats en datum :
 Beroep :
 Woonplaats :
 Adres :
 Telefoonnummer :
 Mobieltjenummer :
 :

Tonny Phang

FORMULIER

Voornaam :
Achternaam :
Roepnaam :
Geboorteplaats en datum :
Beroep :
Woonplaats :
Adres :
Telefoonnummer :
Mobieltjenummer :

II. Tulislah dialog berbahasa Belanda di dalam kotak yang telah disediakan tentang asal usul negara, tanggal lahir, pekerjaan dan bahasa yang dikuasai!

Catatan : Anda boleh berpura-pura berasal dari negara lain, anda boleh mengarang tanggal, bulan, dan tahun kelahiran, dan mengaku bisa berbahasa apapun.

Situatie: A, B, en C zijn in het international seminarium in Jakarta

A : Hallo, _____

B : _____

C : _____

A : _____

B : _____

C : _____

A : _____

B : _____

C : _____

Praktikken di depan guru/dosen dan teman Anda

Tuliskan kembali sesuai masukan dari guru/dosen dan teman-teman.

Situatie: A, B, en C zijn in het international seminarium in Jakarta

A : Hallo, _____

B : _____

C : _____

A : _____

B : _____

C : _____

A : _____

B : _____

C : _____

III. Lengkapi teks rumpang di bawah ini

A. Thirdi Cangi Cahyanu

Dag allemaal! ..... is Thirdi Cangi Cahyanu, maar mijn ..... is Icing. Ik kom ..... Indonesië. Ik ben in Cilacap ....., maarnu ..... Ik in Depok. Mijn ..... is 23 juli 1985. Ik ..... Indonesisch en een beetje Russisch. Ik ..... nu als architect. Ik heb een broer en hij ..... Yovan Atthariza. Hij is ..... bij een ziekenhuis in Jakarta. Hij ..... Indonesisch, Engels, en een beetje Chinees. Hij is nu 25 ..... Hij is nog jong.

B. Claudia Scolastica

Hallo, ik ..... Claudia Scolastica. Mijn ..... is Claudia. Ik ben 30. Ik ben in april 1986 ..... . Ik ..... Cursus Nederlands in Jakarta. Ik wil naar Nederland gaan. Ik ..... Nederlands een leuke taal. Behalve Nederlands ..... Ik ook Engels. Ik houd van taal leren. Mijn ..... Is Jalan S.M. Abidin nummer 18, Jakarta. Mijn vader en moeder ..... Ook daar. Ik heb een ....., en zij heet Amira Scolastica. .... Roepnaam is Amira. .... is nog jong, 19 jaar oud.

Bacakan di depan guru dan teman-teman Anda. Perbaiki berdasarkan masukan mereka.

IV. Isilah titik-titik pada soal di bawah ini dengan kata-kata yang tepat yang telah diberikan pada bagian atas soal.

zijn – ben – is – bent

1. .... jullie Nederlanders?
2. Nee, we ..... Belgen.
3. Ik ..... Chinees.
4. Ik heb vrienden, en ze ..... Spanjaarden.
5. En u? ..... u Indonesiër?
6. Nee, ik ..... Arabiër.

drink – drinken – drinkt – zijn – is – bent

7. Wat ..... jullie ?
8. Ik ..... cola.
9. En hij ..... koffie.
10. Wanneer ..... jullie?
11. Ik ..... geboren in 1990.
12. En Anne, ze ..... geboren in 1991.

zijn – bent – ben – is

13. Joris, wat ..... je beroep?
14. Ik ..... docent aan de universiteit.
15. Maar mijn broer ..... dokter.

V. Dengarkan luisteren berikut dan isi formulir berdasarkan informasi yang Anda dengar.

Luisteren 1

_____ **Strootman**

FORMULIER

Voornaam :
 Achternaam : Strootman
 Roepnaam :
 Geboorteplaats en datum :
 Beroep :
 Woonplaats :
 Adres :
 Telefoonnummer :
 Mobieltjenummer :

_____ van Gout

FORMULIER

Voornaam :
 Achternaam : van Gout
 Roepnaam :
 Geboorteplaats en datum :
 Beroep :
 Woonplaats :
 Adres :
 Telefoonnummer :
 Mobieltjenummer :

Extra informatie (Informasi tambahan)**1. Tijdsverdeling**

Jam	Bagian hari	Pada saat itu	Setiap ..... / pada .....
06.00 – 18.00	de dag	vandaag	overdag
09.00 – 12.00	de morgen / de ochtend	vanmorgen / vanochtend	's morgens / 's ochtends
12.00 – 18.00	de middag	vanmiddag	's middags
18.00 – 24.00	de avond	vanavond	's avonds
24.00 – 06.00	de nacht	vannacht	's nachts

2. De dagen

maandag	Senin
dinsdag	Selasa
woensdag	Rabu
donderdag	Kamis
vrijdag	Jum'at
zaterdag	Sabtu
zondag	Minggu

Notitie! (catatan!)

Huruf pertama pada nama hari tidak boleh dengan huruf kapital

3. De maanden

januari, februari, maart, april, mei, juni, juli, augustus, september, oktober, november, december

Notitie! (catatan!)

Huruf pertama pada nama bulan tidak boleh dengan huruf kapital

4. Beroepen (profesi)

acteur	aktor
advocaat	pengacara
apotheker	apoteker
architect	arsitek
arts	dokter
bankmedewerker	karyawan bank
boer	petani
brandweerman	pemadam kebakaran
chauffeur	supir
directeur	direktur
docent	dosen
douane	petugas pabean
fotograaf	fotografer
ingenieur	insinyur
journalist	jurnalis
kapitein	nahkoda
kok	koki
loodgieter	tukang ledeng
leger	tentara
ober	pelayan cafe
piloot	pilot
politie	polisi
scheidsrechter	wasit
schrijver	penulis
slager	tukang daging
soldaat	tentara
tuinman	tukang kebun
verpleegkundige	perawat
vertaler	penerjemah
voetbalspeler	pemain bola
zanger	penyanyi

LES 5

WAT GA JIJ DOEN? (Apa yang akan kamu lakukan?)

In dit hoofdstuk vindt u

FUNCTIES	BEGRIPPEN	GRAMMATICICA
1. iets bestellen	1. Munten en biljetten	1. De en de lidwoorden
2. iets betalen	2. Seizoenen	2. Enkelvoud en meervoud
3. Een voorstel doen		3. Modaliteit
4. Een voorstel reageren		

Wat

Ga Jij Doen?

LES 5

Deel A – Introductie (introduksi)**Tekst 1**

Lees goed de tekst. Kijk naar de woordenlijst.

Mijn Weekend

In het weekend *gaan mijn vriendin en ik samen naar* een café. Zij heet Lena. *We zitten* op een terrasje onder het zonlicht. Het café is heel druk. *Ik bestel* een kopje thee en pannenkoeken. Bovendien *bestelt Lena* een kopje koffie en appelstroop. De ober brengt onze gerechten, *daarna* gaan we samen eten. *We vinden* het lekker. *Daarna* praten we over de gerechten. *We vinden* het leuk als we de gerechten samen koken.

WOORDENLIJST

het weekend	: akhir pekan	de ober	: pelayan (laki-laki)
terrasje	: bagian luar kafe	brengen	: membawa
het zonlicht	: cahaya matahari	daarna	: setelah itu
bestellen	: memesan	vinden	: merasa
bovendien	: lagipula	de gerechten	: makanan
een kopje	: secangkir	koken	: memasak

Vragen bij de tekst:

1. Kapan “ik” dan Lena pergi ke cafe? _____
2. Apa yang dipesan oleh “ik” di kafe? _____
3. Apa yang dipesan oleh Lena di kafe? _____

Tekst 2

Baca dan pahami teks 2. Lihat woordenlijst di bawah teks.

Mijn Beste Vriendin

Ik heb een vriendin en ze heet Martha. Zij krijgt een nieuwe baan en *ze zal* mij iets *trakteren*. Zij vraagt om twee uur 's middags om naar een restaurant te gaan. Het restaurant is het beste in het centrum. Zij vindt het eten daar zo lekker. Volgens haar is Hachee het lekkerst. *Ik wil* ook graag Hachee *eten*. Maar helaas kan dat niet, want ik heb een andere afspraak met mijn collega. Dus, volgende week *zullen we* ook weer *afspreken*.

WOORDENLIJST

vriendin	: teman (perempuan)	helaas	: sayangnya
krijgen	: mendapatkan	want	: karena
iets	: sesuatu	afspraak	: janji
trakteren	: mentraktir	weer	: lagi
het centrum	: pusat kota	afspreken	: membuat janji
lekker	: enak	collega	: rekan kerja

Vragen bij de tekst:

1. Siapa nama sahabat “ik”? _____
2. Mengapa “ik” ditraktir? _____
3. Kapan “ik” akan ditraktir? _____

Luisteren 1

Luister naar de tekst en beantwoord de vragen.

1. Dengan siapa “ik” pergi ke restoran? _____
2. Siapa nama “vriendin” dari “ik”? _____
3. Pada pukul berapa “ik” memesan tempat di restoran? _____

Praktikkan dialog 1 bersama teman Anda. Pahami teks, lihat daftar kata di bawah teks

Dialog 1

Anna : Meneer, *het spijt me. Kunt* u mij *helpen*?

Een meneer : Ja, *wat kan ik voor u doen*?

Anna : Weet u waar de Dapperstraat is?

Een meneer : *Sorry*. Ik weet het niet . Ik woon net in deze stad.

Anna : Geen probleem. *Ik zal* naar anderen *vragen*. Bedankt.

Een meneer : Graag gedaan.

WOORDENLIJST

helpen	: menolong	net	: baru saja
anderen	: orang-orang lainnya	weet (weten)	: tahu

Praktikkan dialog 1 bersama teman Anda. Pahami teks, lihat daftar kata di bawah teks

Dialog 2

Klant : **Kunt u** mij de menukaart **geven**?

Ober : Ja, natuurlijk.

Klant : Bedankt. **Ik wil** graag een kopje koffie **bestellen**.

Ober : Met of zonder suiker, meneer?

Klant : Zonder suiker, alstublieft.

Ober : Wacht even.

Klant : Hoeveel **moet ik betalen**?

Ober : Drie euro, alstublieft.

WOORDENLIJST

de menukaart	: daftar menu	zonder	: tanpa
geven	: memberikan	wacht even	: tunggu sebentar
suiker	: gula	betalen	: membayar
met	: dengan		

Praktikkan dialog 1 bersama teman Anda. Pahami teks, lihat daftar kata di bawah teks

Dialog 3

Adam : Het is bijna zomer. Heb je een vakantieplan?

Bonita : Ja, **ik zal** naar Spanje **gaan**. En jij?

Adam : Leuk! Ja, **ik zal** naar Parijs **gaan**.

Bonita : Waarom **wil je** op vakantie naar Spanje **gaan**?

Adam : Mijn tante woont daar. **Ik zal** haar ook **bezoeken**.

Bonita : Mooi. ***Ik wil*** ook graag naar Spanje ***gaan***. Maar misschien volgend jaar ga ik ook daarnaartoe. Hoe lang ***ga je*** in Spanje ***blijven***?

Adam : Goed idee. ***Ik zal*** twee weken in Spanje ***blijven***.

Bonita : Ik wens je een leuke vakantie.

Adam : Bedankt!

WOORDENLIJST

bijna	: hampir	volgend jaar	: tahun depan
vakantie	: liburan	daarnaartoe	: ke sana
bezoeken	: mengunjungi	hoe lang	: berapa lama
mooi	: bagus	blijven	: menetap

Luisteren 2

Luister naar de dialoog en vul de gaten in de onderstaande tekst in.

Ober : Dit is _____. Alstublieft.

Klant : ik _____ een kopje thee bestellen. _____.

Ober : Goed. Even momentje Mevrouw

Klant : _____ moet ik betalen?

Ober : _____.

Luisteren 3

Luister naar de dialoog en vul de gaten in de onderstaande tekst in.

Briana : Jeroen, _____ voor dit zomer?

Jeroen : _____. Ik zal naar Indonesie gaan. De land waar de zon altijd schijnen. Ik blijf daar voor _____. En jij?

Briana : _____! Ik zal naar Thailand gaan dit zomer. Ik zal _____.

Jeroen : Daar is ook leuk Briana. _____!

Briana : _____! Ik wens je ook!

Deel B – Uitleg (penjelasan)**1. Ungkapan saat memesan sesuatu**

<p><i>Ik wil graag .....</i> <i>Mag ik ..... hebben?</i> <i>Kan ik ..... bestellen?</i> <i>Geef mij maar .....</i> Contoh:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ik wil graag een kopje thee.</i> - <i>Mag ik een kopje thee bestellen?</i> - <i>Kan ik een kopje thee hebben?</i> - <i>Geef mij maar een kopje thee.</i> 	<p>Digunakan untuk memesan sesuatu.</p>
<p><i>Wat wilt u bestellen?</i> <i>Wat wilt u hebben?</i> <i>Wat wilt u eten?</i> <i>Wat wilt u drinken?</i> <i>Zegt u het maar!</i></p>	<p>Digunakan untuk menanyakan apa yang ingin dipesan seseorang.</p>

2. Ungkapan saat akan melakukan pembayaran

<p><i>Hoeveel is het?</i> <i>Wat kost het?</i> <i>Hoeveel kost het?</i> <i>Hoeveel kost het bij elkaar? (biaya total)</i></p>	<p>Digunakan untuk menanyakan harga/harga total yang harus dibayar sebelum melakukan pembayaran.</p>
<p><i>Dat is .....</i> <i>Dat is ..... bij elkaar</i> Contoh: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Dat is € 6.7</i> - <i>Dat is € 49.47 bij elkaar.</i> </p>	<p>Digunakan untuk menyebutkan harga/harga total yang harus dibayar.</p>

3. Ungkapan saat mengajak / mengundang seseorang

<p><i>Zullen we ..... ?</i> <i>Hebt u zin in ..... ?</i> <i>Hebt u zin om ..... te ..... ?</i> Contoh: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Zullen we naar de bioscoop gaan?</i> - <i>Hebt u zin in nasigoreng?</i> - <i>Hebt u zin om nasigoreng te eten?</i> </p>	<p>Digunakan untuk mengajak seseorang.</p>
<p>Positif: <i>-Ja, lekker!</i> <i>-Ja, leuk!</i> <i>-Ja, prima!</i> <i>-Leuk!</i> <i>-Lekker!</i></p> <p>Negatief: <i>-Nee, ik houd niet van .....</i> <i>-Sorry, ik heb geen tijd.</i> <i>-Het spijt me, ik heb een andere afspraak.</i> <i>-Jammer / helaas, ik kan niet.</i></p>	<p>Digunakan untuk menanggapi ajakan/tawaran seseorang.</p>

Deel C – Grammatica (Tata bahasa)

1. *Lidwoorden* (artikel)

a. *Lidwoorden* nomina singular dalam bahasa Belanda terdiri dari:

Tentu (<i>definiet</i>)	Tidak tentu (<i>indefiniet</i>)
- de	een
- het	

Notitie! (catatan!)

- *Lidwoorden* hanya berlaku untuk kelas kata nomina (kata benda)
- *Lidwoord* untuk nomina plural definiet selalu menggunakan “de”

b. Contoh penggunaan *lidwoorden* nomina singular dalam bahasa Belanda:

Tidak tentu (<i>indefiniet</i>)	Tentu (<i>definiet</i>)
Ik heb een boek.	Het boek is mooi.
Ik heb een auto.	De auto is duur.

c. Contoh penggunaan *lidwoorden* nomina plural dalam bahasa Belanda:

Tidak tentu (<i>indefiniet</i>)	Tentu (<i>definiet</i>)
Ik heb veel boeken.	De boeken zijn mooi.
Ik heb 2 auto's.	De auto's zijn duur.

Notitie! (catatan!)

- Nomina singular indefiniet menggunakan “een” sebagai *lidwoord*.
- Nomina plural indefiniet **TIDAK** menggunakan apapun sebagai pengganti *lidwoord*.

2. Bentuk plural nomina (plural)

a. Contoh nomina yang menggunakan “-s” dalam bentuk plural

de borrel	de borrels
de ober	de obers
het kopje	de kopjes
het café	de cafés
het meisje	de meisjes

b. Contoh nomina yang menggunakan “-en” dalam bentuk plural

de voorstelling	de voorstellingen
het park	de parken
het boek	de boeken
de kaart	de kaarten
de schoen	de schoenen

c. Contoh nomina yang menggunakan “-’s” dalam bentuk plural

het menu	de menu’s
de tosti	de tosti’s
de baby	de baby’s
de collega	de collega’s
de paraplu	de paraplu’s

Notitie! (catatan!)

Beberapa nomina dalam bentuk pluralis menggunakan akhiran “-eren”.
contoh:

Het ei → de eieren

Het kind → de kinderen

3. Modaliteit

	kunnen	moeten	mogen	zullen	willen
SINGULAR					
Ik	kan	moet	mag	zal	wil
Je/jij	kunt / kan	moet	mag	zult / zal	wilt / wil
U	kunt/ kan	moet	mag	zult / zal	wilt / wil
Hij	kan	moet	mag	zal	wil
Ze/zij	kan	moet	mag	zal	wil
PLURAL					
We / wij	kunnen	moeten	mogen	zullen	willen
Jullie	kunnen	moeten	mogen	zullen	willen
Ze / zij	kunnen	moeten	mogen	zullen	willen

Konstruksi kalimat yang menggunakan modal:

subjek (S) + PV (modal) + de rest + infinietif

Contoh:

- **Ik moet** volgende week naar mijn oma **gaan**.
- **We kunnen** elke dag in de bibliotheek **studeren**.
- **Wilt u** nog een kopje koffie **drinken**?
- Wat **zullen jullie** op vakantie **doen**?

Deel D – Oefeningen (latihan-latihan)**I. Ubahlah kata yang dicetak miring ke dalam bentuk plural pada titik-titik yang telah disediakan.**

1. een <i>pak</i> melk	twee	melk
2. een <i>pak</i> suiker	drie	suiker
3. een <i>doos</i> eieren	vier	eieren
4. een <i>reep</i> chocola	twee	chocola
5. een <i>blik</i> cola	zes	cola
6. een <i>paprika</i>	acht	
7. een <i>huis</i>	drie	
8. een <i>vliegtuig</i>	tien	
9. een <i>auto</i>	zeven	
10. een <i>tas</i>	drie	
11. een <i>tafel</i>	twaalf	
12. een <i>stoel</i>	tien	
13. een <i>persoon</i>	twee	
14. een <i>maand</i>	twaalf	
15. een <i>dag</i>	zeven	

Bacakan di depan guru dan teman-teman Anda. Perbaiki sesuai masukan mereka.

II. Isilah titik-titik dengan modalitas yang tepat yang telah disediakan di bawah ini.

zal – wil (3x) – moet – zullen – mag – kunnen – willen – moeten

- ..... ik je even vragen? Waar is het postkantoor?
- Wat ..... je in het weekend doen?

3. Hoi Arnold, waar ..... we boeken lenen?
4. Johan, ik ..... graag gado-gado eten.
5. We ..... volgende week naar Ancol gaan.
6. Agnes ..... vanavond bij haar oma logeren.
7. Je ..... heel hard studeren!
8. Wat ..... jullie op de vakantie doen?
9. Hij ..... een kopje thee drinken.
10. Jullie ..... vanavond bij opa slapen.

Bacakan di depan guru dan teman-teman. Perbaiki berdasarkan masukan mereka.

III. Tulislah dialog berbahasa Belanda di dalam kotak yang telah disediakan tentang mengajak seseorang makan di sebuah restoran. Bekerjalah berdua dengan teman Anda.

Catatan : awali percakapan dengan menyapa lawan bicara serta bertanya kabar seperti yang telah dipelajari pada bab-bab sebelumnya.

Na de les

A: Dag _____

B: _____

A: _____

B: _____

A: _____

B: _____

Praktikkan di depan guru dan teman-teman Anda. Perbaiki lagi dialog tersebut sesuai masukan guru dan teman-teman.

Na de les

A: Dag _____

B: _____

A: _____

B: _____

A: _____

B: _____

IV. Tulislah dialog berbahasa Belanda di dalam kotak yang telah disediakan tentang memesan makanan dan minuman di sebuah restoran. Bekerjalah berdua.

Catatan : salah seorang harus berperan sebagai pelayan dan yang lainnya sebagai pelanggan.

In een restaurant

A: persoon 1; B: persoon 2; C: ober

A: _____

B: _____

C: _____

A: _____

B: _____

C: _____

A: _____

B: _____

C: _____

Praktikkan di depan guru/dosen dan teman-teman Anda. Perbaiki lagi dialog tersebut sesuai masukan dosen/guru dan teman-teman.

In een restaurant

A: persoon 1; B: persoon 2; C: ober

A:

B:

C:

A:

B:

C:

A:

B:

C:

V. Schrijfoefening:

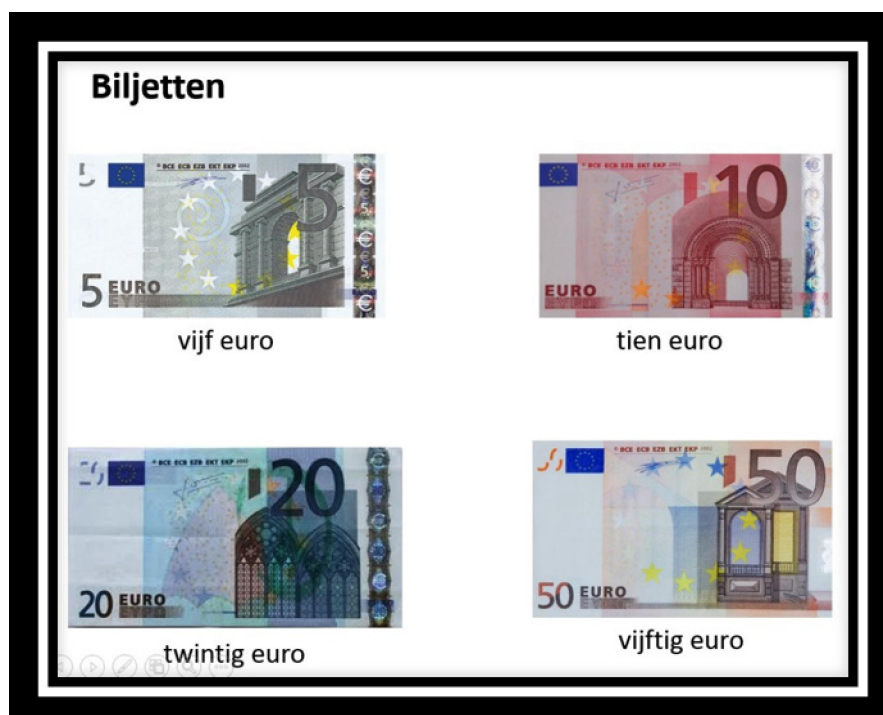
Je hebt een weblog waarop je elke week iets schrijft. Deze week schrijf je een stukje over je hobby's. Gebruik de volgende vragen. Maak een opstel van 80 – 100 woorden.

- Wat zijn je hobby's?
- Wanneer doe je dit?
- Wat wil je ook graag doen en waarom?
- Wat wil je absoluut niet doen en waarom niet?

Extra informatie (Informasi tambahan)

1. Munten en Biljetten

Bron: Erasmus Taalcentrum, Basis 1, extrabeeldmateriaal

2. De seizoenen

de winter	musim dingin
de lente / het voorjaar	musim semi
de zomer	musim panas
de herfst / het najaar	musim gugur

Bron:

[https://www.google.nl
search?q=terrasje+in+amsterdam&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwihs
GMqOHLAhUOHI4KHRcSAhUQ_AUIBygB&biw=1366&bih=631#imgrc=rNF-
ibpp4fKIwM%3A](https://www.google.nl/search?q=terrasje+in+amsterdam&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwihsGMqOHLAhUOHI4KHRcSAhUQ_AUIBygB&biw=1366&bih=631#imgrc=rNF-ibpp4fKIwM%3A)

LES 6

HOE LAAT IS HET? (Jam berapa sekarang?)

In dit hoofdstuk vindt u

FUNCTIES	BEGRIPPEN	GRAMMATICICA
1. Zich verontschuldigen	1. Op vakantie gaan	1. Comparatief
2. Een hulp vragen	2. Naar een café gaan	2. Superlatief
3. Een hulp aanbieden		
4. Vragen naar de tijd		

Hoe

Laat Is Het?

LES 6

Deel A – Introductie (introduksi)

Bacalah dialog di bawah ini bersama teman Anda. Perhatikan kata-kata yang dicetak tebal. Lihat *woordenlijst* (daftar kata di bawah) dan pahami dialog tersebut.

Dialoog 1

- Anne : Hoi Andre, **hoe laat** is het? Ik heb geen horloge bij me.
- Andre : Hoi Anne, **het is** half acht. Wat is er?
- Anne : Ach zo, dank je wel. Ik moet naar de supermarkt oor 8 uur.
- Andre : Dan moet je nu opschieten.
- Anne : Ja, dat is waar. Goed, ik moet weg. Dag Andre.
- Andre : Oke, dag Anne.

WOORDENLIJST

Horloge	: jam tangan	moet (moeten)	: harus
half acht	: setengah delapan	dat is waar	: itu benar
ik moet weg	: aku harus pergi	opschieten	: bergegas
wat is er?	: ada apa?		

Bacalah dialog di bawah ini bersama teman Anda. Perhatikan kata-kata yang dicetak tebal. Lihat *woordenlijst* (daftar kata di bawah) dan pahami dialog tersebut.

Dialoog 2

- Anne : Andre, eindelijk ben ik weer thuis. Ik koop twee nieuwe broeken. Wat vind je van deze broeken?
- Andre : Ach ja, deze rode broek vind ik **mooi**, maar die blauwe broek vind ik **mooier**. Hoeveel kosten ze?

- Anne : Deze rode broek kost 15 Euro en die blauwe broek kost 12 Euro.
- Andre : Dus kost die rode broek **duurder dan** die blauwe broek?
- Anne : Ja, je hebt gelijk. Maar ik vind ze allemaal mooi.
- Andre : Nou, ze zijn eigenlijk mooi, maar die blauwe vind ik **mooier**.

WOORDENLIJST

Eindelijk	: akhirnya	thuis	: di rumah
Weer	: lagi	broeken (broek)	: celana
Kost	: berharga	mooi	: bagus
Duurder	: lebih mahal	duur	: mahal
Je hebt gelijk	: kamu benar	rode (rood)	: merah
Blauwe (blauw)	: biru	eigenlijk	: sebenarnya

Luisteren 1

Luister naar de dialoog en vul de vragen in

- Man : _____ . _____ ?
- Mevrouw : Wat kan ik voor u doen?
- Man : _____ ?
- Mevrouw : Het is 9 uur
- Man : _____
_____ ?
- Mevrouw : het is nog 15 minuten Meneer. Om 9:15
- Man : _____
- Mevrouw : Graag gedaan.

Deel B – Uitleg (penjelasan)**1. Ungkapan untuk meminta maaf**

<i>Sorry!</i> <i>Het spijt me!</i> <i>Pardon!</i>	Digunakan untuk menyatakan penyesalan / permintaan maaf.
---	--

2. Ungkapan yang berkaitan dengan permintaan tolong

<i>Pardon meneer, kunt u mij helpen?</i> <i>Mevrouw, zult u mij even helpen?</i> <i>Helpt u mij even?</i>	Digunakan untuk meminta bantuan / pertolongan.
Positief: <i>-Ja, natuurlijk.</i> <i>-Ja zeker.</i> <i>-Ja, wat kan ik voor u doen?</i> <i>-Ja, wat is dat?</i> Negatief: <i>-Sorry, ik kan niet.</i> <i>-Het spijt me erg, ik heb geen tijd.</i> <i>-Sorry, hoor. Ik begrijp er niks van.</i>	Digunakan untuk menanggapi seseorang yang meminta tolong. Positif = menawarkan bantuan. Negatif = menolak permintaan tolong.

3. Ungkapan yang berkaitan dengan pertanyaan tentang waktu (jam)

<i>Hoe laat is het?</i> <i>Weet u hoe laat het is?</i> <i>Weet u misschien hoe laat het is?</i> <i>Om hoe laat begint de les?</i>	Digunakan untuk menanyakan waktu (jam).
<i>Het is 8 uur.</i> <i>De les begint om 9 u.</i> <i>Ik weet het niet.</i>	Digunakan untuk menjawab pertanyaan terkait waktu (jam).

Deel C – Grammatica (Tata bahasa)

1. *Comparatief* dan *superlatief*

a. *Regelmatige vormen* (bentuk teratur)

Adjectieven	Comparatief	Superlatief
duur	duurder	het duurst
ver	verder	het verst
langzaam	langzamer	het langzaamst
groot	groter	het grootst
klein	kleiner	het kleinst
mooi	mooier	het mooist

b. *Onregelmatige vormen* (bentuk tidak teratur)

Adjectieven	Comparatief	Superlatief
goed	beter	het best
graag	liever	het liefst
veel	meer	het meest
weinig	minder	het minst

Notitie! (catatan!)

Kalimat yang menggunakan bentuk *comparatief* sebaiknya menggunakan kata “dan” sebagai penghubung saat membandingkan.

Contoh: ik vind koffie lekkerder **dan** thee.

Deel D – Oefeningen (latihan-latihan)

I. Vul de gaten in met een correct reflexivum! (Isilah titik-titik pada soal di bawah ini dengan bentuk *comparatief* yang tepat berdasarkan ajektiva yang telah diberikan di bagian akhir soal (dalam kurung).)

1. Ressa is ..... dan Elizabeth. (mooi)
2. Een kilo is ..... dan een pond. (zwaar)
3. Ik drink ..... thee dan koffie. (graag)
4. De nacht is ..... dan de ochtend. (donker)
5. Het Frans is ..... dan het Nederlands. (moeilijk)
6. Ik vind zwemmen ..... dan studeren. (leuk)
7. Een bus is ..... dan een auto. (groot)

II. Vul de gaten met een correcte comparatief. (Isilah titik-titik pada soal di bawah ini dengan bentuk *comparatief* yang tepat berdasarkan ajektiva yang telah diberikan di bagian awal soal (dalam kurung).)

1. (smal) De straat waar ik woon is ..... dan de Hoofdstraat.
2. (oud) Peter is twee jaar ..... dan zijn zuster.
3. (hard) Voor het examen moet je ..... gaan leren.
4. (goed) De kleding in die winkel heeft een ..... kwaliteit dan op de markt.
5. (zacht) ‘Jan, kun je de muziek ..... zetten. Ik ben aan het leren’.

III. Buatlah dialog berbahasa Belanda di dalam kotak yang telah disediakan mengenai suatu aktivitas yang melibatkan bahasan tentang waktu.

Catatan : Awali percakapan dengan menyapa lawan bicara serta bertanya kabar seperti yang telah dipelajari pada bab-bab sebelumnya.

Situatie: in het postkantoor

A: Dag _____

B: _____

A: _____

B: _____

A: _____

B: _____

Praktikkan di depan guru dan teman Anda

Tuliskan kembali sesuai masukan dari guru dan teman-teman

Situatie: in het postkantoor

A: Dag _____

B: _____

A: _____

B: _____

A: _____

B: _____

IV. Buatlah dialog berbahasa Belanda di dalam kotak yang telah disediakan mengenai suatu aktivitas yang melibatkan bahasan tentang waktu.

Catatan : Awali percakapan dengan menyapa lawan bicara serta bertanya kabar seperti yang telah dipelajari pada bab-bab sebelumnya.

Situatie: thuis

A: Hallo _____

B: _____

A: _____

B: _____

A: _____

B: _____

Praktikkan di depan guru dan teman Anda

Tuliskan kembali sesuai masukan dari guru dan teman-teman

Situatie: thuis

A: Hallo _____

B: _____

A: _____

B: _____

A: _____

B: _____

V. Luister naar de cd en vul de zinnen in (dengarkan cd dan isilah kalimat di bawah ini).

Luisteren 2

1. _____.
2. _____.
3. _____.
4. _____.
5. _____.
6. _____.
7. _____.
8. _____.

Extra informatie (Informasi tambahan)

1. De klok

Het is zeven uur.

Het is vijf over zeven.

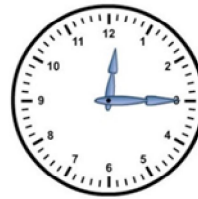
Het is tien over half twee.

Het is vijf over acht.

Het is vijf voor half elf.

Het is kwart over twaalf.

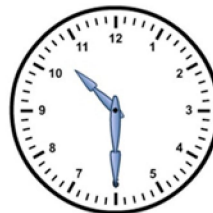
Het is tien voor half vier.

Het is vijf over half negen.

Het is tien voor zes.

Het is half elf.

Het is tien uur.

Het is vijf voor negen.

Het is tien over vier.

Het is kwart voor zes.

The image contains four analog clocks arranged in a 2x2 grid. Each clock has a white face with black numbers and hands. The top-left clock shows 10:00 (hour hand at 10, minute hand at 12). The top-right clock shows 8:55 (hour hand between 8 and 9, minute hand at 11). The bottom-left clock shows 4:10 (hour hand between 4 and 5, minute hand at 2). The bottom-right clock shows 5:45 (hour hand between 5 and 6, minute hand at 9). Each clock is accompanied by a Dutch sentence describing the time.

Bron: Erasmus Taalcentrum, Basis 1, extrabeeldmateriaal

LES 7

AFSPRAAK MAKEN MET DE DOKTER (Membuat janji konsultasi dengan dokter)

In dit hoofdstuk vindt u

FUNCTIES	BEGRIPPEN	GRAMMATICATA
1. Afspraak maken met de dokter	1. Afspraak met de dokter	1. Ontkenning “niet” en “geen”
2. Agenda bekijken		2. Die, deze, dat, en dit
3. Iets, iemand		3. Om + te + infinitief

Afspraak Maken
Met De Dokter

LES 7

Deel A – Introductie (introduksi)

Bacalah dialog di bawah ini bersama teman Anda. Perhatikan kata-kata yang dicetak tebal. Lihat *woordenlijst* (daftar kata di bawah) dan pahami dialog tersebut.

Dialoog 1

- Dokter Jan : Goedemorgen Anna, *wat is er aan de hand?*
- Anna : *Ik heb last van* mijn hoofd. *Het doet pijn.*
- Dokter Jan : Sinds wanneer is het?
- Anna : Het is al twee dagen. Het is heel vervelend.
- Dokter Jan : Om hoe laat ga je meestal naar bed?
- Anna : Tja, meestal ga ik om 2 uur 's nachts naar bed en om 6 uur 's ochtends moet ik wakker worden *om* naar het werk *te gaan*.
- Dokter Jan : Ach zo, misschien is de oorzaak van je hoofdpijn *omdat je* heel laat naar bed *gaat*.
- Anna : Denk je dat zo, dokter? Heb je *geen* medicijn voor *deze* hoofdpijn?
- Dokter Jan : Ik heb eigenlijk *geen* medicijnen voor zulke hoofdpijn, maar ik zal je een recept voor slaapmiddelen opschrijven.
- Anna : Slaapmiddelen? Wat is dat? Is dat gevaarlijk?
- Dokter Jan : Nee, dat is *niet* gevaarlijk als je ze *niet* elke dag innemen. Dus, *als het* op een nacht moeilijk *is om te slapen*, dan mag je een tablet slaapmiddel innemen. Zo kan je weer rusten.
- Anna : Goed, dokter. Dank je wel.
- Dokter Jan : Graag gedaan.

WOORDENLIJST

pijn	: sakit	heel	: sangat
vervelend	: menyebalkan	wakker worden	: bangun
omdat	: karena	de oorzaak	: penyebab
hoofdpijn	: sakit kepala	eigenlijk	: sebenarnya
gevaarlijk	: berbahaya	slaapmiddel	: obat tidur
moeilijk	: sulit/susah	innemen	: meminum (obat)
opschrijven	: menuliskan (resep obat)	Medicijn	: obat

Vragen bij de dialoog:

1. Apa keluhan Anna? _____
2. Apa penyebab keluhan tersebut? _____
3. Apa solusi yang diberikan oleh dokter Arnold? _____

Bacalah dialog di bawah ini bersama teman Anda. Perhatikan kata-kata yang dicetak tebal. Lihat *woordenlijst* (daftar kata di bawah) dan pahami dialog tersebut.

Dialog 2

- Marijke : Met de assistente van dokter Arnold, goedemorgen.
- Ellizabeth : Dag, ik ben Ellizabeth. **Kan ik** met dokter Arnold **afspreken**?
- Marijke : **Wanneer wilt** u met dokter Arnold **afspreken**?
- Ellizabeth : Morgenmiddag om 2u. 's middags, kan dat? Dan kan ik direct na de lunch naar de dokter.
- Marijke : Even kijken in de agenda van de dokter, mevrouw. Sorry, dat kan **niet**, morgenmiddag om 2u. heeft dokter Arnold een ander spreekuur. Kan het **niet** om 4 u.?
- Ellizabeth : Nee sorry, ik heb morgen **geen** tijd na 3u.

Marijke : Overmorgen om 4u. 's middags?

Elizabeth : Ok dan. Om 4 u. 's middags overmorgen. *Afgesproken?*

Marijke : **Ja, afgesproken**, mevrouw. Tot morgen.

Elizabeth : Dank u wel. Tot morgen.

WOORDENLIJST

de assistente	: asisten (perempuan)	afspreken	: membuat janji
direct	: langsung	na	: setelah
de lunch	: makan siang	spreekuur	: jam konsultasi
even kijken	: tunggu sebentar	overmorgen	: besok lusa
afgesproken	: sepakat (terkait perjanjian)		
geen tijd	: tidak punya waktu		

Vragen bij de dialoog:

1. Kapan Elizabeth ingin berkonsultasi dengan dokter pada mulanya?

---

2. Kenapa konsultasi tidak bisa pada waktu yang ditawarkan oleh Elizabeth?

---

3. Kapan jadinya konsultasi disepakati?

Deel B – Uitleg (penjelasan)**1. Ungkapan untuk membuat janji konsultasi dengan dokter/asistennya.**

<p><i>-Wanneer kan ik afspreken?</i> <i>-Wanneer kan ik een afspraak met dokter maken?</i> <i>-Kan ik morgen om 10 u. afspreken?</i> <i>-Om hoe laat / op welke dag is de spreekuur?</i></p>	<p>Digunakan untuk membuat janji konsultasi dengan dokter/asistennya.</p>
<p>POSSITIEF: <i>-Dat kan vandaag om 10u-U kunt morgen om 10u. komen.</i> <i>-De spreekuur is elke maandag en woensdag om 10u t/m 15.00.</i></p> <p>NEGATIEF: <i>-Sorry, om 10u. kan dat niet.</i> <i>-Het spijt me maar de dokter kan niet op woensdag om 16.00 uur.</i> <i>-Neemt u me niet kwalijk, vandaag kan dat niet, morgen kan dat wel om 10u.</i></p>	<p>Digunakan untuk merespon orang yang bertanya waktu untuk sebuah janji.</p>

2. Ungkapan tentang aktivitas yang berkaitan dengan jadwal pada sebuah agenda.

<p>-Wanneer heb je tijd? -Wanneer kun jij? -Wat ga jij vanavond doen? -Heb jij een plan voor morgen? -Wat doe jij in het weekend? -Zullen we morgen naar de bioscoop gaan?</p>	<p>Digunakan untuk menanyakan jadwal seseorang (sesuai agenda) / mengajak seseorang ke suatu kegiatan / acara.</p>
<p>-Morgen kan ik wel. -Ik heb geen plan voor vanavond. -Morgen heb ik nog geen plan. -Ik heb nog geen plan in het weekend. -Dat is leuk, maar ik kan morgen niet naar de bioscoop, ik heb al een plan.</p>	<p>Digunakan untuk merespon pertanyaan terkait jadwal (sesuai agenda) / ajakan seseorang untuk suatu kegiatan.</p>

Deel C – Grammatica (tata bahasa)

1. Ontkenning / Negatie (pengingkaran / negasi)

a. GEEN:

Contoh:

- Ik heb **geen** auto.
- De studenten hebben **geen** huiswerk.
- Andrie drinkt **geen** alcohol.
- Johan spreekt **geen** Spaans.
- Monika is **geen** dokter.

Aturan penggunaan GEEN sebagai negasi:

- Untuk mengingkari nomina singular indefiniet
- Untuk mengingkari nomina plural indefiniet
- Untuk mengingkari nomina ontelbaar (tak terhitung)
- Untuk mengingkari suatu bahasa / kebudayaan
- Untuk mengingkari profesi

Posisi GEEN di dalam kalimat:

- **Selalu** berada **SEBELUM** nomina / objek indefiniet yang diingkari.
- **Selalu** berada **SEBELUM** profesi yang diingkari.
- **Selalu** berada **SEBELUM** bahasa / kebudayaan yang diingkari.
-

b. NIET:

Contoh:

-Ik ga **niet** naar het ziekenhuis

-Ze is **niet** mooi

-Johan koopt het boek **niet**.

-Ze willen de eieren **niet**.

-Nadia rookt **niet**.

-We willen vanavond **niet** studeren.

Aturan penggunaan GEEN sebagai negasi:

- Untuk mengingkari nomina singular defniet
- Untuk mengingkari nomina plural defniet
- Untuk mengingkari aktivitas (kegiatan)

Posisi NIET di dalam kalimat:

- **Selalu** berada **SETELAH** nomina / objek *definiet* yang diingkari.
- **Selalu** berada **SEBELUM** ajektiva (kata sifat) yang diingkari.
- **Selalu** berada **SEBELUM** aktivitas (kegiatan) yang diingkari.
- **Selalu** berada **SEBELUM** infinitif dari kata kerja yang diingkari.

2. Deze – Die dan Dit – Dat

Deze, die, dit, dan dat adalah kata ganti penunjuk untuk objek / nomina yang sudah *definiet*

Contoh:

-**Dit** boek is duur.

-**Dat** boek is goedkoop.

-**Deze** auto is duur.

-**Die** auto is goedkoop.

a. Deze – Die

Deze : ini (yang dekat)

Die: itu (yang jauh)

Digunakan sebagai kata ganti penunjuk untuk objek / nomina singular *definiet* yang memiliki *lidwoord* (kata sandang) “**de**”.

Notitie! (catatan!)

Karena kata sandang untuk nomina plural *definiet* akan menjadi “de”, maka semua nomina plural *definiet* akan menggunakan **deze** atau **die** sebagai kata ganti penunjuk.

b. Dit – Dat**Dit** : ini (yang dekat)**Dat** : itu (yang jauh)

Digunakan sebagai kata ganti penunjuk untuk objek / nomina singular definet yang memiliki *lidwoord* (kata sandang) “**het**”.

3. Om + te + infinitief

“om + te + infinitief” merupakan konstruksi dalam bahasa Belanda yang memiliki arti sebagai “untuk” dalam bentuk aktivitas.

Contoh:

1. Ik ga naar de campus **om te studeren**. (Saya pergi ke kampus **untuk kuliah**)
2. Marijke gaat naar kantoor **om te werken**. (Marijke pergi ke kantor **untuk bekerja**)
3. Ik lees dit boek **om Nederlands te studeren**. (Saya membaca buku ini **untuk belajar** bahasa Belanda)
4. Andrie gaat naar een boekwinkel **om een boek te kopen**. (Andrie pergi ke toko buku **untuk membeli** sebuah buku)

Notitie! (catatan!)

Apabila aktivitas yang terdapat di dalam sebuah kalimat “om + te + infinitief” merupakan kata kerja (aktivitas) yang memiliki objek atau keterangan lainnya, maka posisi objek / keterangan lainnya tersebut di antara “om” dan “te + infinitief” (lihat contoh 4. di atas).

Deel D – Oefeningen (latihan-latihan)**I. Jawablah pertanyaan di bawah ini dengan bentuk negasi yang tepat.**

1. Ga je morgen naar de dokter?

Nee, _____

2. Ben je Nederlander?

Nee, _____

3. Heb je veel kinderen?

Nee, _____

4. Ben je ziek?

Nee, _____

5. Woont u in een groot huis?

Nee, _____

6. Hebt u een groot huis?

Nee, _____

7. Hoe voel je je?

Nee, _____

8. Woon je in Madura?

Nee, _____

9. Spreek je het Rusisch?

Nee, _____

10. Kijk je naar de voetbalwedstrijd op de tv?

Nee, _____

Bacakan pada guru dan teman-teman Anda. Perbaiki jawaban sesuai masukan dari mereka.

II. Jawablah pertanyaan di bawah ini dengan menggunakan konstruksi “om + te + infinitief”!

Contoh:

- Waarom ga je naar de campus (Nederlands leren)**
-Ik ga naar de campus om Nederlands te leren.

1. Waarom ga je op vakantie naar Nederland? (tulpen zien)

---

2. Waarom ga je naar de apotheek? (medicijnen kopen)

---

3. Waarom ga je naar school? (leren)

---

4. Waarom ga je naar de kantine? (eten)

---

5. Waarom ga je naar de dokter? (mijn lichaam onderzoeken)

Bacakan pada guru dan teman-teman Anda. Perbaiki jawaban sesuai masukan dari mereka.

III. Buatlah dialog berbahasa Belanda di dalam kotak yang telah disediakan tentang rencana kunjungan ke dokter melalui perantara asistennya. Bekerjalah berdua.

Catatan : Awali percakapan dengan menyapa lawan bicara serta bertanya kabar seperti yang telah dipelajari pada bab-bab sebelumnya.

Situatie: Henk is ziek en hij telefoneert het ziekenhuis

Henk : _____

De assistente van de dokter : _____

Henk : _____

De assistente van de dokter : _____

Henk : _____

De assistente van de dokter : _____

Henk : _____

De assistente van de dokter : _____

Praktikkan di depan guru dan teman Anda

Tuliskan kembali sesuai masukan dari guru dan teman-teman

Situatie: Henk is ziek en hij telefoneert het ziekenhuis

Henk : _____

De assistente van de dokter : _____

Henk : _____

De assistente van de dokter : _____

Henk : _____

De assistente van de dokter : _____

Henk : _____

De assistente van de dokter : _____

- IV.   Buatlah dialog berbahasa Belanda di dalam kotak yang telah disediakan dengan menggunakan konstruksi “om + infinitief”. Bekerjalah berdua.**

Catatan   : Awali percakapan dengan menyapa lawan bicara serta bertanya kabar seperti yang telah dipelajari pada bab-bab sebelumnya.

Situatie: Faisal ontmoet Dzinnun in de kantine

Faisal   : Dag _____
 Dzinnun   : _____
 Faisal   : _____
 Dzinnun   : _____
 Faisal   : _____
 Dzinnun   : _____

Praktikkan di depan guru dan teman Anda

Tuliskan kembali sesuai masukan dari guru dan teman-teman

Situatie: Faisal ontmoet Dzinnun in de kantine

Faisal   : Dag _____
 Dzinnun   : _____
 Faisal   : _____
 Dzinnun   : _____
 Faisal   : _____
 Dzinnun   : _____

Luisteren 1**Luister naar de CD en vul de gaten in de ondergaande tekst in**

Tandarts : Goede morgen Eva. Wat is er aan de hand?

Eva : _____ . Ik heb er erg last van. Ik kan niet slapen voor een nacht

Tandarts : Ga maar zitten. Ik zal het zien. Hmm.. _____ . Ik zal je inmiddels geven, alleen voor drie dagen. De vierde dagen moet je hier komen _____ .

Eva : Dank u wel dokter.

Tandarts : Graag gedaan

Luisteren 2**Luister naar de dialoog en vul de gaten in de ondergaande tekst in**

Kevin : Hallo Juliana, heb je vrije tijd _____ ?

Juliana : Halo Kevin. _____ ?

Kevin : om 7 uur. _____ naar het bioscoop _____ ?

Juliana : Sorry ik kan niet. _____ . Misschien om 8 uur?

Kevin : Het maakt niet uit als het met jou is. 8 uur. _____ ?

Juliana : Haha Grappig! _____ . Afgesproken!

V. Zet de woorden in goede volgorde! (Susunlah kata-kata berikut menjadi sebuah kalimat yang baik!)

1. Ik- ga – te – leren – om – naar – school – Nederlands.

.....

2. doet – Ze – te – helpen – het – om – je.

.....

3. bellen – zal – Ik – je – ik – zodra – iets – weet.

.....

4. Sinds – een – draagt, – ze – bril – op – gaat – school – het – beter.

.....

5. mijn – gaat, – vriend – Terwijl – de – naar – bakker – schoon – het – ik – huis – maak.

.....

6. film – naar – de – we – Wanneer – gaan – zullen ?

.....

7. gaat – Ze – Oscar – met – huis – naar.

.....

8. niet – gaan – markt – de – naar – David – Wendy – en.

.....

9. maar – Laten – we – thuisblijven – lekker.

.....

10. zin – om – Ik – heb – een – naar – concert – gaan – te.

.....

11. zult – U – Jan – wel – morgen – zien.

.....

12. ik – kaartjes – Zal – bestellen ?

.....

13. lekkerder – Welke – zijn – broodjes?

.....

14. heel – zijn – De – plaatsen – beste – duur.

.....

15. nog – asbakken – meer – Heeft – u?

.....

16. kopen – duurste – de – Ze – plaatsen.

.....

17. ogenblik – een – Heeft – voor – ons – u?

.....

18. heb – Nee, - ik – gulden – geen.

.....

19. u – Kunt – praten – langzamer – wat?

.....

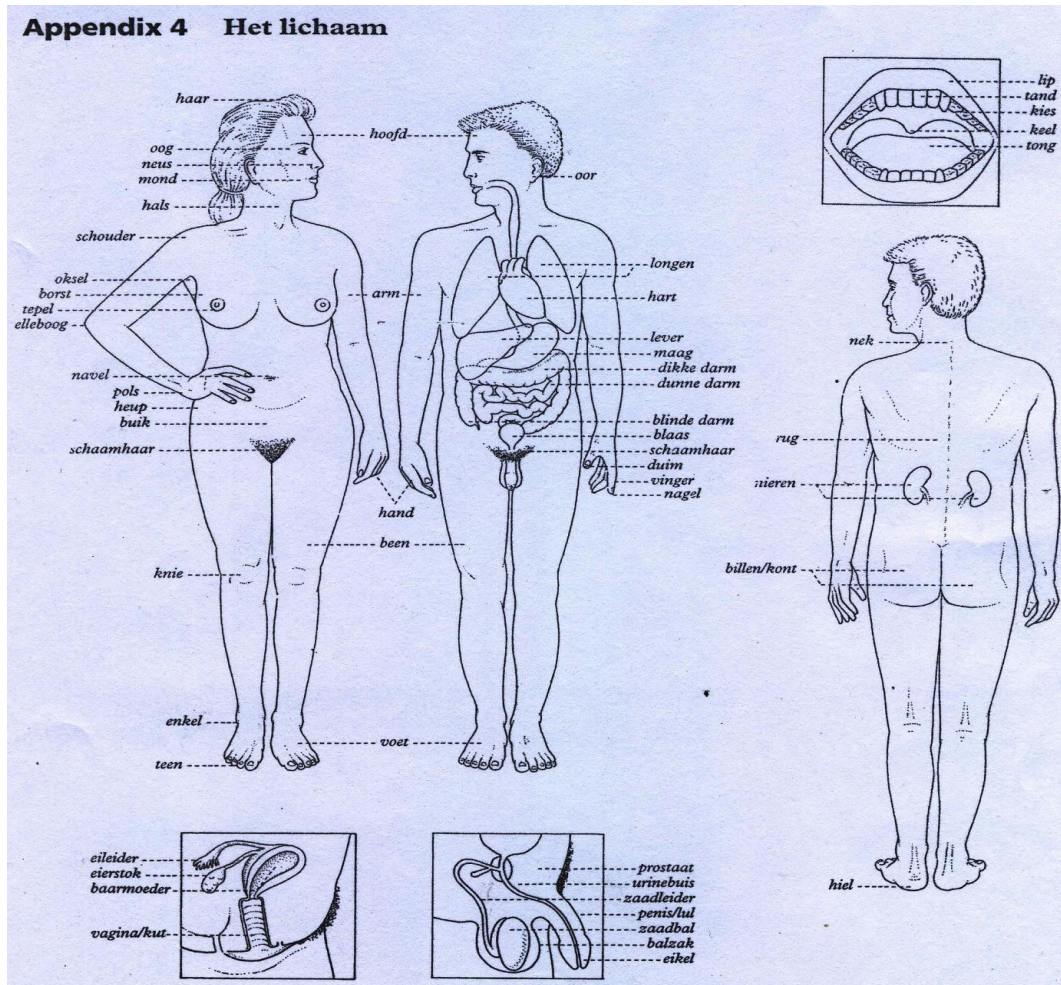
20. het – minst – kost – De – slechtste – plaats.

.....

Bacakan kalimat yang telah Anda susun di depan dosen/guru dan teman-teman Anda. Perbaiki sesuai masukan mereka.

Extra informatie (Informatie tambahan)

1. Lichaamsdelen

Bron: Code Nederlands 1 – Appendix 4

LES 8

IK VOEL ME NIET LEKKER!
(Saya sedang tidak enak badan!)

In dit hoofdstuk vindt u

FUNCTIES	BEGRIPPEN	GRAMMATICA
1. Ergens, nergens 2. Waar ga je naartoe? 3. Wat is er aan de hand?	1. Agenda bekijken	1. Reflexief werkwoord 2. Conjunctie: Omdat.. , Als.. (tangconstructie) 3. En ..., maar...

IK VOEL ME
NIET LEKKER!

LES 8

Deel A – Introductie (introduksi)

Bacalah teks 1 di bawah ini bersama teman Anda. Perhatikan kata-kata yang dicetak tebal. Lihat *woordenlijst* (daftar kata di bawah) dan pahami dialog tersebut.

Teks 1

Als je je niet lekker voelt dan moet je direct naar de arts gaan. *Als je* niet direct naar de arts *gaat* dan kan het erger worden. De dokter in Nederlands is een beetje anders dan de dokter in Indonesië, want in Nederland moet je eerst een afspraak maken *als je* naar de dokter *wilt gaan*. Meestal organiseert de assistent/assistente van de dokter de afspraak, want ze/hij heeft de agenda van de dokter. Dus, je kan *niet* zomaar naar de dokter komen als je in Nederland bent.

WOORDENLIJST

de arts	: dokter (sebutan profesi)	organiseren	: mengurus
anders dan	: berbeda dengan	als	: jika / apabila
zich niet lekker voelen	: tidak enak badan	meestal	: biasanya
zomaar	: begitu saja	erger	: semakin memburuk (semakin parah)

Bacalah teks 2 di bawah ini bersama teman Anda. Perhatikan kata-kata yang dicetak tebal. Lihat *woordenlijst* (daftar kata di bawah) dan pahami dialog tersebut.

Teks 2

De agenda van dokter Arnold

Maandag	Dinsdag
- 08.00 fietsen met de kinderen	- 08.00 fietsen met de kinderen
- 10.00 naar de gezondheidszorg	- 10.00 naar het ziekenhuis
- 13.00 t/m 17.00 naar het ziekenhuis	- 17.00 cadeau kopen voor Margriet (de vrouw)
Woensdag	Donderdag
- 08.00 fietsen met de kinderen	- 08.00 fietsen met de kinderen
VRIJ	- 10.00 naar de gezondheidszorg
- 14.00 naar de bioscoop met Margriet	- 13.00 t/m 17.00 naar het ziekenhuis
Vrijdag	Zaterdag
- 09.00 tennissen met de collega	- 08.00 fietsen met de kinderen
- 13.00 boodschappen doen	- 12.00 naar de zee met Margriet en de kinderen
Zondag	
UITSLAPEN	
- 14.00 naar het winkelcentrum met Margriet en de kinderen	

WOORDENLIJST

fietsen	: bersepeda	het ziekenhuis	: rumah sakit
de gezondheidszorg	: pusat layanan kesehatan (sejenis poliklinik)		
tennissen	: bermain tenis	de bioscoop	: bioskop
de collega	: rekan kerja	boodschappen doen	: belanja bulanan
uitslapen	: bangun telat (biasanya bangun di atas jam 10 pagi)		
het winkelcentrum	: pusat perbelanjaan (setara dengan <i>Mall</i>)		

Deel B – Uitleg (penjelasan)**1. Ungkapan untuk menanyakan destinasi seseorang.**

-Waar ga je naartoe? -Waar ga je heen?	Digunakan untuk bertanya tentang destinasi seseorang.
POSSITIEF: -Ik ga naar de markt. -Ik ga naar de zee. -Ik ga ergens naartoe. -Ik ga ergens heen. NEGATIEF: -Ik ga nergens naartoe. -Ik ga nergens heen.	Digunakan untuk menanggapi pertanyaan seseorang terkait destinasi.

2. Ungkapan tentang kondisi (fisik / non fisik) seseorang dan sesuatu yang telah terjadi.

-Hoe voel je je?	Digunakan untuk menyatakan kondisi (fisik / non fisik).
POSSITIEF: -Ik voel me goed. -Ik voel me lekker. -Ik voel me prima. NEGATIEF: -Ik voel me niet goed. -Ik voel me niet lekker. -Ik voel me slecht. -Ik voel me misselijk.	Digunakan untuk merespon pertanyaan tentang kondisi (fisik / non fisik).
-Wat is er aan de hand? -Wat is er gebeurd?	Digunakan untuk bertanya tentang sesuatu yang sedang / telah terjadi.

<p>POSSITIEF: <i>-Er is niks aan de hand.</i> <i>-Niets is gebeurd.</i></p> <p>NEGATIEF: <i>-Er is iets slechts gebeurd.</i> <i>-Mijn oma is dood.</i></p>	<p>Digunakan untuk merespon pertanyaan tentang sesuatu yang sedang / telah terjadi.</p>
--	---

Deel C – Grammatica (tata bahasa)

1. Reflexieve Werkwoorden

Contoh:

-Ik voel me niet goed.

-Hij wast zich elke ochtend.

-De mannen scheren zich minstens 2 keer per maand.

Notitie! (catatan!)

Reflexieve werkwoorden adalah kata kerja yang memberikan efek kepada si subjek itu sendiri (objek dari aktivitas tersebut adalah subjek itu sendiri).

Bentuk perubahan reflexief untuk setiap subjek:

Subjek	Bentuk Reflexief
SINGULAR	
Ik	Me
Je/jij	Je
U	Zich
Hij	Zich
Ze/zij	zich
PLURAL	
We / wij	Ons
Jullie	Je
Ze / zij	zich

Notitie! (catatan!)

- Beberapa kata kerja hanya digunakan dalam bentuk reflexivum.
- Tidak semua kata kerja bisa dijadikan kata kerja reflexief.

2. Conjunctie (Konjungsi)

Dalam bahasa Belanda konjungsi terbagi 2, yaitu:

- Konjungsi setara (“en”, “maar”, dan “of”)
- Konjungsi bertingkat (“als” dan “omdat”)

a. Konjungsi Setara (“en” – “maar” – “of” – “want”)

Konstruksi kalimat yang menggunakan konjungsi setara:

-S + PV + De rest , (konjungsi setara) S + PV + De rest

Atau

-S + PV + De rest , (konjungsi setara) PV + S + De rest (inversie)

Perhatikan kata-kata berwarna merah dalam contoh di bawah ini

Contoh:

- **Mama kookt** in de keuken **en** **papa speelt** de piano in de woonkamer.
- **Mama gaat** eerst naar de markt **en** daarna **gaat ze** naar huis.
- **Ik wil** wel naar school, **maar ik voel** me niet lekker.
- **Ga je** op vakantie naar Nederland **of** **ga je** op vakantie naar België?
- **Johannes gaat** niet naar de campus **want hij is** ziek.

Notitie! (catatan!)

Konstruksi dasar yang telah dipelajari (S + PV + De rest ATAU konstruksi inversie) disebut **hoofdzin (induk kalimat)**. Jadi, konjungsi setara berfungsi sebagai **penghubung** antar **INDUK KALIMAT (hoofdzin)**.

b. Konjungsi Bertingkat (“als” – “omdat”)

Konstruksi kalimat yang menggunakan konjungsi bertingkat:

-S + PV + De rest , (konjungsi bertingkat) S + De rest + PV

Atau

- (konjungsi bertingkat) S + De rest + PV, PV + S + De rest (inversie)

Perhatikan kata-kata berwarna merah dalam contoh di bawah ini

Contoh:

- **Ik ga** volgende week naar Nederland **als ik** veel geld **heb**.
- **Als ik** veel geld **heb**, **ga ik** volgende week naar Nederland.
- **Ik ga** niet naar school **omdat ik** me niet lekker **voel**.
- **Omdat ik** me niet lekker **voel**, **ga ik** niet naar school.

Notitie! (catatan!)

Konstruksi setelah konjungsi bertingkat menempatkan PV di posisi akhir. Konstruksi ini disebut **bijzin (anak kalimat)**. Jadi, konjungsi bertingkat berfungsi sebagai **penghubung** antara **INDUK KALIMAT** dengan **ANAK KALIMAT (hoofdzin dan bijzin)** atau sebaliknya.

Deel D – Oefeningen (latihan-latihan)**I. Luister naar de dialoog en beantwoord de vragen****Luisteren 1**

Ani : Johan, waar ga je naartoe?

Johan : _____.
_____.

Ani : Wat is er aan de hand? Wat heb je last van?

Johan : _____,
_____.

Ani : Heb je met de dokter afspreken?

Johan : _____.
_____.

Ani : Dag! Beterschap Johan.

Luisteren 2

Mikel : Joanna, _____?
_____?

Joanna : er is niets aan de hand.

Mikel : Nee, ik weet je wel. _____.

Joanna : hmm.. _____.
_____.

Mikel : Gecondoleerd Joanna.

Joanna : _____.

II. Maak van twee zinnen één zin. (Hubungkanlah dua kalimat pada masing-masing nomor berikut menjadi kalimat majemuk dengan menggunakan konjungsi yang telah diberikan di dalam kurung!)

1. Iedereen gaat naar huis. De bel gaat. (als)

---

2. Iedereen gaat naar huis. De bel gaat. (want)

---

3. We zijn blij. We mogen naar huis. (omdat)

---

4. Ik ga een woordenboek kopen. Ik wil nieuwe woorden leren. (omdat)

---

5. Ik wil nu naar huis. Het regent hard. (maar)

---

6. Joris gaat met de fiets. Anton gaat met de trein. (en)

---

7. Vivian koopt 2 stukjes bakpao. Ze heeft honger. (want)

---

8. Vivian koopt 2 stukjes bapao. Ze heeft honger. (omdat)

---

9. Andien houdt van zingen. Roland houdt van zwemmen. (maar)

---

10. Ik ga volgende week naar Africa. Ik heb genoeg geld. (als)

Bacakan kalimat yang telah Anda susun di depan dosen/guru dan teman-teman Anda. Perbaiki sesuai masukan mereka.

III. Vul de gaten in met een correct reflexivum! (Isilah titik-titik dengan bentuk reflexivum yang tepat!)

1. Iedereen kan het ..... voorstellen.
2. Ik was ..... elke ochtend.
3. Hij voelt ..... niet zo lekker vandaag.
4. Johan herinnert ..... dat leuke verhaal.
5. We haasten ..... niet, want we hebben nog veel tijd.
6. Vervelen jullie .....?
7. Scheer je ..... elke week?
8. Schaamt hij ..... niet? Dat is toch een belediging!
9. Kunnen jullie ..... jullie kindertijd herinneren?
10. Hoe voelt ze ..... ?

Bacakan kalimat yang telah Anda susun di depan dosen/guru dan teman-teman Anda. Perbaiki sesuai masukan mereka.

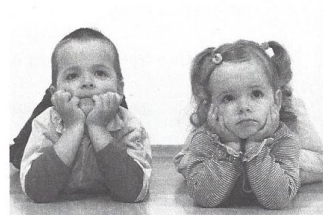
IV. Vul de gaten in met een correct reflexivum! (Isilah titik-titik dengan bentuk relfexivum yang tepat!

Herinnert u zich ...?

a) Vul het juiste reflexief pronomen in. Kies uit:

je (2x) - me - ons - zich (4x)

1. Ik voel _____ niet goed.
2. Vervelen jullie _____ ?
3. Zij voelt _____ echt niet goed vandaag.
4. Haast u _____ maar niet, mevrouw Petersen.
5. Zij kunnen _____ hun oma niet meer herinneren.
6. Hij heeft _____ al heel lang niet meer zo goed gevoeld.
7. Wij herinneren _____ dat verhaal.
8. Kun jij _____ voorstellen hoeveel pijn ik heb?

b) Vul het juiste reflexief pronomen in.

1. De kinderen wassen _____ elke dag.
2. Fatima herinnert _____ haar opa niet meer.
3. Heb je _____ pijn gedaan?
4. Ik stel _____ zelf wel aan de nieuwe leraar voor.
5. Sorry, wij hebben _____ vergist.
6. Jullie stellen _____ aan.
7. Iedereen kan het _____ voorstellen!
8. Ik douch _____ altijd na het sporten.

c) Maak nu zelf zinnen.

Voorbeeld:

zich goed voelen   Piet is verliefd en voelt zich goed.

zich wassen   _____

zich herinneren   _____

zich vervelen   _____

zich goed voelen   _____

zich haasten   _____

bron: Contact 1 Werkboek, Les 7A. Blz. 98

V. Jadikanlah kalimat pada setiap soal menjadi satu kalimat dengan menggunakan konjungsi yang telah disediakan di dalam kurung!

Maak van twee zinnne één zin. egin eerst met de eerste.

1. Ik ga met je mee. Jij vindt dat leuk. (als)

_____.

2. We zijn blij. We mogen naar huis. (omdat)

_____.

3. Ik ga een brommer kopen. Ik heb genoeg geld. (want)

_____.

4. Alle fans juichen. Ajax maakt een doelpunt.

_____.

5. Er is geen les. De docent is ziek. (omdat)

_____.

6. Iedereen gaat naar huis. Het is vijf uur. (want)

_____.

7. Iedereen gaat naar huis. Het is vijf uur. (als)

_____.

8. Iedereen gaat naar huis. Het is vijf uur. (omdat)

_____.

bron: Erasmus Taalcentrum = Jakarta

Bacakan kalimat yang telah Anda susun di depan dosen/guru dan teman-teman Anda. Perbaiki sesuai masukan mereka.

BADAN PENGEMBANGAN DAN PEMBINAAN BAHASA
Kementerian Pendidikan dan Kebudayaan
Republik Indonesia

